

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΜΕ ΤΙΤΛΟ
«Αναπτυξιακός Νόμος – Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	
ΜΕΡΟΣ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ – ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 1	Σκοπός
Άρθρο 2	Αντικείμενο
Άρθρο 3	Συμβατότητα με το ενωσιακό δίκαιο – Γενικές αρχές
Άρθρο 4	Ορισμοί
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ	
Άρθρο 5	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 6	Επιλέξιμες δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων
Άρθρο 7	Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων
Άρθρο 8	Μη επιλέξιμες δαπάνες
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 9	Είδη ενισχύσεων
Άρθρο 10	Εντάσεις ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα
Άρθρο 11	Εντάσεις και ύψη εκτός περιφερειακών ενισχύσεων
Άρθρο 12	Ανώτατα ποσά χορηγούμενων ενισχύσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 13	Δικαιούχοι και εξαιρούμενοι ενισχύσεων
Άρθρο 14	Χρηματοδοτικό σχήμα επενδυτικών σχεδίων
Άρθρο 15	Ελάχιστο ύψος επενδυτικών σχεδίων
Άρθρο 16	Προϋποθέσεις για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 17	Υποβολή αίτησης
Άρθρο 18	Περιεχόμενο αξιολόγησης
Άρθρο 19	Διαδικασίες αξιολόγησης
Άρθρο 20	Έκδοση αποφάσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	

Άρθρο 21	Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων
Άρθρο 22	Τροποποιήσεις επενδυτικών σχεδίων – Έγκριση μεταβολών μετά την ολοκλήρωση
Άρθρο 23	Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας
Άρθρο 24	Καταβολή ενισχύσεων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ	
Άρθρο 25	Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων
Άρθρο 26	Παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων
Άρθρο 27	Παράβολα
Άρθρο 28	Κυρώσεις
ΜΕΡΟΣ Β΄ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 29	Καθορισμός τρόπου ενισχύσεων
Άρθρο 30	Προκήρυξη καθεστώτων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
Άρθρο 31	Σκοπός
Άρθρο 32	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 33	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 34	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 35	Δικαιούχοι
Άρθρο 36	Διαδικασία αξιολόγησης
Άρθρο 37	Καθορισμός γενικού πλαισίου καθεστώτος
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	
Άρθρο 38	Σκοπός
Άρθρο 39	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 40	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 41	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 42	Δικαιούχοι
Άρθρο 43	Διαδικασία αξιολόγησης
Άρθρο 44	Καθορισμός γενικού πλαισίου καθεστώτος
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄	

ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ	
Άρθρο 45	Σκοπός
Άρθρο 46	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 47	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 48	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 49	Δικαιούχοι
Άρθρο 50	Διαδικασία αξιολόγησης
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ ΔΙΚΑΙΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ	
Άρθρο 51	Σκοπός
Άρθρο 52	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 53	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 54	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 55	Δικαιούχοι
Άρθρο 56	Διαδικασία αξιολόγησης
Άρθρο 57	Έκδοση κανονιστικών αποφάσεων
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄ ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	
Άρθρο 58	Σκοπός
Άρθρο 59	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 60	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 61	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 62	Δικαιούχοι
Άρθρο 63	Διαδικασία αξιολόγησης
Άρθρο 64	Καθορισμός γενικού πλαισίου καθεστώτος
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ-ΑΛΙΕΙΑ	
Άρθρο 65	Σκοπός
Άρθρο 66	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 67	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 68	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 69	Δικαιούχοι
Άρθρο 70	Διαδικασία αξιολόγησης
Άρθρο 71	Καθορισμός γενικού πλαισίου καθεστώτος
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ – ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ	
Άρθρο 72	Σκοπός
Άρθρο 73	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 74	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 75	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 76	Δικαιούχοι
Άρθρο 77	Διαδικασία αξιολόγησης

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	
Άρθρο 78	Σκοπός
Άρθρο 79	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 80	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 81	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 82	Δικαιούχοι
Άρθρο 83	Διαδικασία αξιολόγησης
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 84	Σκοπός
Άρθρο 85	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 86	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 87	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 88	Δικαιούχοι
Άρθρο 89	Διαδικασία αξιολόγησης
Άρθρο 90	Καθορισμός γενικού πλαισίου καθεστώτος
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	
Άρθρο 91	Σκοπός
Άρθρο 92	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 93	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 94	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 95	Δικαιούχοι
Άρθρο 96	Διαδικασία αξιολόγησης
Άρθρο 97	Καθορισμός γενικού πλαισίου καθεστώτος
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄ ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	
Άρθρο 98	Σκοπός
Άρθρο 99	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 100	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 101	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 102	Διαδικασία ταχείας αδειοδότησης
Άρθρο 103	Δικαιούχοι
Άρθρο 104	Διαδικασία αξιολόγησης
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΑΞΙΑΣ	
Άρθρο 105	Σκοπός
Άρθρο 106	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 107	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 108	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 109	Δικαιούχοι
Άρθρο 110	Διαδικασία αξιολόγησης

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ 360°	
Άρθρο 111	Σκοπός
Άρθρο 112	Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια
Άρθρο 113	Επιλέξιμες δαπάνες
Άρθρο 114	Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων
Άρθρο 115	Δικαιούχοι
Άρθρο 116	Διαδικασία αξιολόγησης
ΜΕΡΟΣ Γ΄ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ, ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ	
Άρθρο 117	Μητρώα Αξιολογητών Επενδυτικών Σχεδίων
Άρθρο 118	Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων
Άρθρο 119	Επιτροπή Ενστάσεων
Άρθρο 120	Όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων
Άρθρο 121	Επιτροπή διαχείρισης μητρώων και ελέγχου διαδικασιών
Άρθρο 122	Γνωμοδοτική Επιτροπή
Άρθρο 123	Επιτροπή αξιολόγησης τροποποιήσεων αποφάσεων υπαγωγής
Άρθρο 124	Αποζημιώσεις μελών επιτροπών
Άρθρο 125	Υποχρεώσεις μελών επιτροπών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ, ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	
Άρθρο 126	Θέματα λειτουργίας Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν)
Άρθρο 127	Όρια κοινοποίησης - δημοσιότητα
Άρθρο 128	Αξιολόγηση επιπτώσεων ενισχύσεων
ΜΕΡΟΣ Δ΄ ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ- ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ	
Άρθρο 129	Εξουσιοδοτικές διατάξεις
Άρθρο 130	Μεταβατικές διατάξεις
ΜΕΡΟΣ Ε΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ	
Άρθρο 131	Έναρξη ισχύος
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄ ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ	
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ	

ΜΕΡΟΣ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ – ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ – ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος είναι η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας με τη χορήγηση κινήτρων σε συγκεκριμένες δραστηριότητες και κλάδους, προκειμένου να επιτευχθούν ο ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων, η πράσινη μετάβαση, η δημιουργία οικονομιών κλίμακας, η στήριξη καινοτόμων επενδύσεων και όσων επιδιώκουν την εισαγωγή νέων τεχνολογιών της «Βιομηχανίας 4.0», της ρομποτικής και της τεχνητής νοημοσύνης, η ενίσχυση της απασχόλησης με εξειδικευμένο προσωπικό, η στήριξη της νέας επιχειρηματικότητας, η ενίσχυση λιγότερο ευνοημένων περιοχών της χώρας και περιοχών που εντάσσονται στο Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΣΔΑΜ), καθώς και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας.

Άρθρο 2
Αντικείμενο

Αντικείμενο του παρόντος αποτελεί η θέσπιση καθεστώτων χορήγησης κρατικών ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια, τα οποία δύνανται να υπάγονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων
2. Πράσινη μετάβαση – Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων
3. Νέο Επιχειρείν
4. Καθεστώς Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
5. Έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία
6. Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία
7. Μεταποίηση - Εφοδιαστική αλυσίδα
8. Επιχειρηματική εξωστρέφεια
9. Ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων
10. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού
11. Μεγάλες επενδύσεις
12. Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας
13. Επιχειρηματικότητα 360°.

Άρθρο 3
Συμβατότητα με το ενωσιακό δίκαιο – Γενικές αρχές

1. Η υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος διέπεται από το ενωσιακό θεσμικό πλαίσιο και τους ισχύοντες κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδίως από:

α. Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (Γ.Α.Κ.) (ΕΕ L 369).

β. Τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, στις οποίες περιλαμβάνονται οι νέες προτεραιότητες πολιτικής που σχετίζονται με την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και την Ευρωπαϊκή Βιομηχανική και Ψηφιακή Στρατηγική.

γ. Τον εγκεκριμένο, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για τις Περιφέρειες της Ελληνικής Επικράτειας της περιόδου 2022 - 2027.

δ. Τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 702/2014 της Επιτροπής της 25^{ης} Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 193/1)

ε. Τον Κανονισμό αριθ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια, με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στον Γ.Α.Κ. (ΕΕ L 354) και στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 της Επιτροπής της 16^{ης} Δεκεμβρίου 2014 (ΕΕ L 369).

στ. Τον Κανονισμό 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (L 231/1).

2. Στον παρόντα δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια για ενισχύσεις με βάση άλλες κανονιστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν εξειδίκευσης των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και των συναρμόδιων Υπουργών.

3. Τα υπαγόμενα στο παρόν επενδυτικά σχέδια διέπονται από τους εξής κανόνες:

α. Κανόνας σώρευσης

αα. Επενδυτικά σχέδια που ενισχύονται βάσει των καθεστώτων του παρόντος επιτρέπεται να υπαχθούν σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων ή καθεστώς ενισχύσεων «ήσσονος σημασίας» (de minimis), ή να δανειοδοτηθούν με επιδοτούμενα δάνεια κρατικών ενισχύσεων, με την προϋπόθεση ότι οι ενισχύσεις του παρόντος και οι ενισχύσεις που χορηγούνται βάσει άλλων καθεστώτων για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν σωρευθούν, δεν οδηγούν σε υπέρβαση της έντασης ή των ποσών ενίσχυσης που ορίζονται στον Γ.Α.Κ., στους Κανονισμούς «ήσσονος σημασίας» (de minimis) ή στην οικεία απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

αβ. Για να εξακριβωθεί, στο πλαίσιο των καθεστώτων του παρόντος, η τήρηση των ορίων, των μέγιστων εντάσεων ενίσχυσης και των μέγιστων ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στον Γ.Α.Κ., λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό των ενισχύσεων που χορηγούνται τόσο στο ενισχυόμενο επενδυτικό σχέδιο όσο και στην επιχείρηση, ενώ ελέγχεται η περίπτωση τεχνητής κατάτμησής του.

αγ. Στην περίπτωση που ενωσιακή χρηματοδότηση, η οποία υπόκειται σε κεντρική διαχείριση από τα θεσμικά όργανα, τους οργανισμούς, κοινές επιχειρήσεις ή τους φορείς της Ένωσης και δεν τελεί υπό τον άμεσο ή έμμεσο έλεγχο του κράτους, συνδυάζεται με ενίσχυση του παρόντος, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ή ποσά ενίσχυσης, λαμβάνεται υπόψη μόνο η κρατική ενίσχυση, υπό την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας

χρηματοδότησης που χορηγείται για τις επιλέξιμες δαπάνες, δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης, όπως καθορίζεται από τους ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.

β. Χαρακτήρας κινήτρου

Οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται μέσω των καθεστώτων του παρόντος, λειτουργούν ως κίνητρο για την περαιτέρω ανάπτυξη δραστηριοτήτων ή έργων και δεν παρέχονται για δραστηριότητες, τις οποίες θα ανέπτυξε ούτως ή άλλως ο δικαιούχος, ακόμη και αν δεν του είχε χορηγηθεί η ενίσχυση. Οι ενισχύσεις έχουν χαρακτήρα κινήτρου, μόνο εφόσον ο δικαιούχος έχει υποβάλλει γραπτή αίτηση υπαγωγής σε καθεστώς ενίσχυσης πριν από την έναρξη των εργασιών του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Αρχή «Deggendorf»

Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος δεν μπορούν να υπαχθούν σχέδια φορέων, για τους οποίους εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, δυνάμει της οποίας οι προγενεστέρως χορηγηθείσες ενισχύσεις έχουν κηρυχθεί παράνομες και ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 4 **Ορισμοί**

Για τους σκοπούς του παρόντος, ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 2 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (Γ.Α.Κ. - Κανονισμός 651/2014 της Επιτροπής), καθώς και οι ακόλουθοι ορισμοί:

1. Αρχική επένδυση: α. Η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε σχέση με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης, την επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, τη διαφοροποίηση της παραγωγής μιας επιχειρηματικής εγκατάστασης σε προϊόντα που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτή ή τη θεμελιώδη αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης· ή β. η απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει αν δεν είχε αγορασθεί και η απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει αν δεν είχε αγορασθεί και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν σχετίζεται με τον πωλητή και αποκλείει την απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης.

2. Αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα: α. Η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με τη δημιουργία νέας επιχειρηματικής εγκατάστασης ή τη διαφοροποίηση της δραστηριότητας επιχειρηματικής εγκατάστασης, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα δεν είναι η ίδια ή παρεμφερής με εκείνη που ασκούνταν προηγουμένως στην εγκατάσταση· β. η απόκτηση των στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγορασθεί και η οποία αγοράζεται από επενδυτή που δεν έχει σχέση με τον πωλητή, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα που θα ασκείται με τη χρήση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού δεν είναι ίδια ή παρεμφερής με εκείνη που ασκούνταν στην επιχειρηματική εγκατάσταση πριν από την αγορά.

2. Ίδια ή παρεμφερής δραστηριότητα: Κάθε δραστηριότητα που εμπίπτει στην ίδια τάξη (τετραψήφιος αριθμητικός κωδικός) της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE - αναθεώρηση 2, σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE - αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου, καθώς και οιασδήποτε Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς.
3. Έναρξη εργασιών: Το πρώτο χρονικά σημείο μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση, είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού ή άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως έναρξη των εργασιών νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση.
4. Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο: Για την εφαρμογή των καθεστώτων ενισχύσεων του παρόντος, ως ενιαίο επενδυτικό σχέδιο θεωρείται κάθε πρόσθετη αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), περιλαμβανομένων και των συνδεδεμένων ή συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, η οποία αρχίζει εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιφέρεια (Nuts 3) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 154).
5. Ενισχυόμενο κόστος: Το συνολικό ποσό που συνιστά το μέρος των επιλέξιμων δαπανών, το οποίο τελικά ενισχύεται βάσει των ορίων και περιορισμών του παρόντος.
6. Ένταση ενίσχυσης: Το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης, εκφρασμένο ως ποσοστό των ενισχυόμενων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων.
7. Επιλέξιμες δαπάνες: Όσες δαπάνες επιτρέπεται να ενισχυθούν βάσει του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου.
8. Επιλέξιμο κόστος: Το συνολικό ποσό που προκύπτει από το άθροισμα των επιλέξιμων δαπανών.
9. Κρατική ενίσχυση: Κάθε μέτρο που πληροί όλα τα κριτήρια που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «η Συνθήκη»).
10. Λοιπές επενδυτικές ενισχύσεις: Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μη περιφερειακού χαρακτήρα επενδυτικά σχέδια ή επενδυτικές δαπάνες.
11. Μετεγκατάσταση: Μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής από επιχειρηματική εγκατάσταση στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (αρχική εγκατάσταση) σε επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία πραγματοποιείται η ενισχυόμενη επένδυση στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ενισχυόμενη εγκατάσταση). Μεταφορά υπάρχει όταν το προϊόν ή η υπηρεσία στην αρχική και στην ενισχυόμενη εγκατάσταση εξυπηρετεί, τουλάχιστον εν μέρει, τον ίδιο σκοπό και καλύπτει τις απαιτήσεις ή τις ανάγκες του ίδιου τύπου πελατών και χάνονται θέσεις εργασίας στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.
12. Περιφερειακή επενδυτική ενίσχυση: Οι περιφερειακές ενισχύσεις που ορίζονται στα άρθρα 13 και 14 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού και χορηγούνται για αρχική επένδυση ή για επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα. Οι περιφερειακές ενισχύσεις χορηγούνται σύμφωνα με τον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων της περ. 14.

13. Προβληματική επιχείρηση: Η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), όταν έχει απωλέσει πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών, εξαιρουμένων των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜμΕ) που δεν έχουν συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή τους ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις που δεν έχουν συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική τους πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό. Η περίπτωση αυτή συντρέχει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά, καθώς και όλων των άλλων στοιχείων, που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας αριθ. 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 189) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο.

β. Εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας, εφόσον έχει απωλέσει πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, εξαιρουμένων ΜμΕ που δεν έχουν συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή τους ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜμΕ που δεν έχουν συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική τους πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ της Οδηγίας αριθ. 2013/34/ΕΕ.

γ. Εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις υπαγωγής σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία, μετά από αίτημα των πιστωτών της.

δ. Εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης.

ε. Εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜμΕ, εφόσον τα τελευταία δύο (2) έτη:

εα. Ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και

εβ. ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

14. Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων (ΧΠΕ): Κατάλογος των περιοχών που έχουν οριστεί από ένα κράτος μέλος σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα και έχουν λάβει την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ορίζονται τα ανώτατα ποσοστά ενισχύσεων που δύνανται να χορηγούνται για αρχικές επενδύσεις στις περιφέρειες της χώρας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 5

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος υπάγονται επενδυτικά σχέδια όλων των τομέων της οικονομίας, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο Παράρτημα Α΄ «Υπαγόμενα και εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια».
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στο παρόν μπορούν να λαμβάνουν ενισχύσεις για επιλέξιμες δαπάνες:
  - α. Περιφερειακού χαρακτήρα για αρχική επένδυση, είτε αυτοτελώς, είτε σε συνδυασμό με ενισχύσεις μη περιφερειακού χαρακτήρα των λοιπών τμημάτων του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού και άλλων Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή
  - β. αποκλειστικά μη περιφερειακού χαρακτήρα από τα υπόλοιπα τμήματα του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού και άλλων Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε καθεστώτα που προβλέπονται στο Μέρος Β.
3. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζονται το περιεχόμενο, οι ειδικοί όροι, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και οι περιορισμοί των επενδυτικών σχεδίων των παρ. 2, 3 και 4 του Παραρτήματος Α.

Άρθρο 6

Επιλέξιμες δαπάνες περιφερειακών ενισχύσεων

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων για τις οποίες χορηγούνται περιφερειακές ενισχύσεις, με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων όρων και προϋποθέσεων που προβλέπονται στον παρόντα, είναι οι κατωτέρω:
    - α. Επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού και συγκεκριμένα δαπάνες για:
      - αα. Την κατασκευή, επέκταση, εκσυγχρονισμό κτιριακών εγκαταστάσεων, ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων των κτιρίων, κατασκευές για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία, καθώς και διαμόρφωση του περιβάλλοντος χώρου. Οι δαπάνες αυτές αθροιστικά δεν μπορούν να υπερβαίνουν το σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) του συνόλου των ενισχυόμενων δαπανών περιφερειακού χαρακτήρα. Ο συντελεστής αυτός διαμορφώνεται στο εξήντα τοις εκατό (60%) για τις αντίστοιχες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων της περ. γ΄ της παρ. 4 του Παραρτήματος Α και στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) για τις αντίστοιχες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων της υποπερ. βδ΄ της περ. β΄ της παρ. 4 του ως άνω Παραρτήματος. Ο ως άνω συντελεστής διαμορφώνεται στο ογδόντα τοις εκατό (80%) για επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε κτίρια, τα οποία είναι χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.
- Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται και στην περίπτωση που πραγματοποιούνται επί κατασκευών, οι οποίες κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος υπαγωγής στα καθεστώτα ενίσχυσης του παρόντος, έχουν υπαχθεί στον ν. 1337/1983 (Α΄ 33) ή στον ν. 4178/2013 (Α΄ 174) ή στον ν. 4495/2017 (Α΄ 167). Η έναρξη καταβολής των ενισχύσεων του άρθρου 24 δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί, εφόσον στο

εγκεκριμένο φυσικό αντικείμενο της επένδυσης περιλαμβάνονται κατασκευές, για τις οποίες δεν έχει περαιωθεί η ως άνω διαδικασία ρύθμισής τους.

αβ. Την αγορά του συνόλου ή και μέρους των υφιστάμενων παγίων στοιχείων ενεργητικού, όπως κτίρια, μηχανήματα και λοιπός εξοπλισμός, επιχειρηματικής εγκατάστασης, υπό τις εξής προϋποθέσεις, οι οποίες πρέπει να συντρέχουν σωρευτικώς:

- i. η επιχειρηματική εγκατάσταση έχει κλείσει,
- ii. η αγορά πραγματοποιείται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου, ο οποίος δεν σχετίζεται με τον πωλητή, εκτός εάν πρόκειται για μικρή επιχείρηση, η οποία αποκτάται είτε από μέλος της οικογένειας του πωλητή, είτε από υπάλληλο του αρχικού ιδιοκτήτη,
- iii. η σχετική συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους συνήθεις όρους της αγοράς. Από τις εν λόγω επιλέξιμες δαπάνες αφαιρείται το κόστος στοιχείων του ενεργητικού, τα οποία έχουν στο παρελθόν επιχορηγηθεί ή επιδοτηθεί μέσω αναπτυξιακών νόμων ή άλλων καθεστώτων ενισχύσεων πριν από την αγορά τους.

αγ. Την αγορά και εγκατάσταση καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών εγκαταστάσεων και των μεταφορικών μέσων που κινούνται εντός του χώρου της εντασσόμενης μονάδας.

αδ. Τα μισθώματα της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) καινούργιων σύγχρονων μηχανημάτων και λοιπού εξοπλισμού, του οποίου αποκτάται η χρήση, υπό την προϋπόθεση ότι στη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) προβλέπεται ότι ο εξοπλισμός περιέρχεται στην κυριότητα του μισθωτή, κατά τη λήξη της σύμβασης.

αε. Τον εκσυγχρονισμό ειδικών εγκαταστάσεων (που δεν αφορούν σε κτίρια) και μηχανολογικών εγκαταστάσεων.

β. Επενδυτικές δαπάνες σε άυλα στοιχεία ενεργητικού, και συγκεκριμένα δαπάνες για:

- βα. Τη μεταφορά τεχνολογίας, μέσω της αγοράς δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, αδειών εκμετάλλευσης, ευρεσιτεχνιών, τεχνογνωσίας και μη κατοχυρωμένων τεχνικών γνώσεων,
- ββ. συστήματα διασφάλισης και ελέγχου ποιότητας, πιστοποιήσεων, προμήθειας και εγκατάστασης λογισμικού και συστημάτων οργάνωσης της επιχείρησης.

Οι δαπάνες των υποπερ. βα και ββ πρέπει να πληρούν σωρευτικά τις εξής προϋποθέσεις:

i. να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση, που λαμβάνει την ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένες με το έργο, για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση, για τουλάχιστον πέντε (5) έτη από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης ή για τρία (3) έτη στην περίπτωση των ΜμΕ.

ii. να περιλαμβάνονται στα αποσβεστέα στοιχεία του ενεργητικού της επιχείρησης,

iii. να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή.

Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι ενισχυόμενες δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού δεν μπορούν να υπερβούν το πενήντα τοις εκατό (50%) του συνόλου των ενισχυόμενων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων, ενώ για τις ΜμΕ το ανώτατο ποσοστό διαμορφώνεται στο εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%).

γ. Το μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας, που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της πραγματοποίησης του επενδυτικού σχεδίου υπολογίζεται για δύο (2) έτη από τη δημιουργία κάθε θέσης. Το ως άνω μισθολογικό κόστος αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη μόνο αυτοτελώς και όχι σε συνδυασμό με τις περ. α' ή/και β'.

2. Στην περίπτωση που οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας που προκύπτουν από την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου, πρέπει να πληρούνται σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Το επενδυτικό έργο συνεπάγεται καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων αποτυπωμένη σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ) στην επιχειρηματική εγκατάσταση και αντιστοίχως στην επιχείρηση, σε σύγκριση με τις ΕΜΕ του προηγούμενου δωδεκαμήνου από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης υπαγωγής,

β. η πλήρωση όλων των θέσεων εργασίας πραγματοποιείται εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, και

γ. κάθε θέση εργασίας που δημιουργείται μέσω της επένδυσης, διατηρείται στη συγκεκριμένη ενισχυόμενη εγκατάσταση για περίοδο τουλάχιστον πέντε (5) ετών για μεγάλες, τεσσάρων ετών (4) για μεσαίες επιχειρήσεις και τριών (3) ετών για μικρές επιχειρήσεις, από την ημερομηνία πρώτης πλήρωσής της.

Άρθρο 7

Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων, για τις οποίες παρέχονται άλλες, πλην των περιφερειακών, ενισχύσεις σε εφαρμογή των καθεστώτων του Κεφαλαίου Θ, με τους ειδικότερους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό, παρατίθενται στο Παράρτημα Β', με την επιφύλαξη των επιπλέον κατηγοριών δαπανών του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού που προβλέπονται στα καθεστάτα ενισχύσεων «Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων», «Πράσινη Μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων», «Νέο Επιχειρείν», «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (ΣΔΑΜ)», «Έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία», «Επιχειρηματική εξωστρέφεια και Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας».

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξειδικεύονται οι επιλέξιμες δαπάνες των παρ. 6 έως 10 του Παραρτήματος Β, καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους και ρυθμίζεται κάθε συναφές θέμα.

Άρθρο 8

Μη επιλέξιμες δαπάνες

Οι κατωτέρω δαπάνες θεωρούνται μη επιλέξιμες και εξαιρούνται από την παροχή ενισχύσεων:

α. Τα λειτουργικά έξοδα της επένδυσης, εκτός εάν αποτελούν τμήμα των δαπανών εκκίνησης του καθεστώτος «Νέο Επιχειρείν» του Κεφαλαίου Θ,

β. η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου, εκτός εάν αποτελούν μέρος του ξενοδοχειακού εξοπλισμού ή είναι βασικό τμήμα του παραγωγικού εξοπλισμού της επένδυσης ή περιλαμβάνονται στις δαπάνες εκκίνησης του καθεστώτος «Νέο Επιχειρείν» του Κεφαλαίου Θ,

γ. η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων έως έξι (6) θέσεων,

δ. η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων. Σε περίπτωση αγοράς κτιριακών εγκαταστάσεων, δεν μπορεί να ενισχυθεί το τμήμα της δαπάνης που αφορά στην αξία του οικοπέδου επί του οποίου αυτές έχουν ανεγερθεί,

ε. η εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο ακινήτων, μηχανημάτων και λοιπών παγίων στοιχείων,

στ. η ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων επί γηπέδου που δεν ανήκει κατά κυριότητα στον φορέα της επένδυσης, εκτός αν τούτο έχει παραχωρηθεί από το Δημόσιο ή από φορέα της

Γενικής Κυβέρνησης ή έχει μισθωθεί από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, για τον σκοπό αυτόν για δεκαπέντε (15) τουλάχιστον έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης υπαγωγής. Οι μισθώσεις αυτές δύναται να καταρτίζονται και με ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον τα στοιχεία τους υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην αντίστοιχη πλατφόρμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων και το συμφωνητικό της μίσθωσης μεταγράφεται στο αρμόδιο υποθηκοφυλακείο ή καταχωρείται στο Κτηματολόγιο αρμοδίως. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταγραφής, η μίσθωση αποκτά την ισχύ που προβλέπεται στο άρθρο 618 του Αστικού Κώδικα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ **ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

Άρθρο 9 **Είδη ενισχύσεων**

1. Στα επενδυτικά σχέδια, τα οποία υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος, παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α. Φορολογική απαλλαγή, η οποία συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση την οικεία φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, αφαιρουμένου του φόρου του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που αναλογεί στα κέρδη που διανέμονται ή αναλαμβάνονται από τους εταίρους. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής υπολογίζεται ως ποσοστό επί της αξίας των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας του καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, ο οποίος αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) και συνιστά ισόποσο αποθεματικό, το οποίο τηρείται σε διακριτό λογαριασμό στις οικονομικές τους καταστάσεις.

β. Επιχορήγηση, η οποία συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού, για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου και προσδιορίζεται ως ποσοστό αυτών.

γ. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), η οποία συνάπτεται για την απόκτηση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, προσδιορίζεται ως ποσοστό επί της αξίας απόκτησής τους και εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις. Η επιδότηση της χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά (7) έτη, και η προθεσμία άρχεται από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης.

δ. Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο μέρους του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται και συνδέονται με το επενδυτικό σχέδιο και για τις οποίες δεν λαμβάνεται καμία άλλη κρατική ενίσχυση.

ε. Χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο Θ που αφορά το καθεστώς «Νέο Επιχειρείν».

2. Τα είδη ενισχύσεων των περ. α', β' και γ' της παρ. 1 παρέχονται μεμονωμένα ή συνδυαστικά και συνυπολογίζονται για τον καθορισμό του συνολικού ποσού ενίσχυσης του κάθε επενδυτικού σχεδίου. Το είδος ενίσχυσης της περ. δ' της παρ. 1 παρέχεται αυτοτελώς και μόνο για τις δαπάνες της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 6.

Άρθρο 10

Εντάσεις ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα

Οι εντάσεις και τα ανώτατα ύψη των ενισχύσεων των επενδυτικών σχεδίων κάθε καθεστώτος ενίσχυσης, τελούν υπό τις ακόλουθες γενικές προϋποθέσεις και εξειδικεύονται περαιτέρω στο Μέρος Β:

α. Οι μέγιστες εντάσεις ενισχύσεων για τις επενδύσεις περιφερειακού χαρακτήρα (εγκεκριμένα ανώτατα όρια περιφερειακών ενισχύσεων) καθορίζονται από τον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων (ΧΠΕ) και αφορούν τις μεγάλες επιχειρήσεις. Οι εν λόγω εντάσεις προσαυξάνονται κατά δέκα τοις εκατό (10%) για μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι τοις εκατό (20%) για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.

β. Οι αναφερόμενες στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις αυξημένες εντάσεις ενισχύσεων του ΧΠΕ δεν ισχύουν για επενδυτικά σχέδια με επιλέξιμες δαπάνες άνω των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000,00) ευρώ. Ο ανωτέρω περιορισμός εφαρμόζεται, επίσης, και στις εκτός περιφερειακών ενισχύσεων επιλέξιμες δαπάνες του άρθρου 7.

γ. Στις περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) (Περιοχές «α»), όπως αυτές προσδιορίζονται στον ΧΠΕ, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για οποιαδήποτε μορφή αρχικής επένδυσης, ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου.

δ. Στις περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ (Περιοχές «γ»), οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις για οποιαδήποτε μορφή αρχικής επένδυσης, ενώ σε μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη εγκατάσταση.

ε. Για τα επενδυτικά σχέδια με επιλέξιμες δαπάνες άνω των πενήντα εκατομμυρίων (50.000.000) ευρώ (μεγάλα επενδυτικά σχέδια) το μέγιστο επιτρεπτό ποσό ενίσχυσης για μεγάλο επενδυτικό έργο υπολογίζεται ως εξής:

εα. Για το τμήμα της δαπάνης μέχρι πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ, παρέχεται το εκατό τοις εκατό (100%) της ανώτατης επιτρεπόμενης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης στην οικεία περιοχή, εξαιρουμένης της αυξημένης έντασης ενίσχυσης για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ανώτατο περιφερειακό όριο),

εβ. για το τμήμα της δαπάνης που υπερβαίνει τα πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ και μέχρι τα εκατό εκατομμύρια (100.000.000) ευρώ παρέχεται το πενήντα τοις εκατό (50%) της ανώτατης επιτρεπόμενης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης στην οικεία περιοχή, και

εγ. για το τμήμα της δαπάνης που υπερβαίνει τα εκατό εκατομμύρια (100.000.000) ευρώ δεν παρέχεται κανένα ποσοστό ενίσχυσης.

Άρθρο 11

Εντάσεις και ύψη εκτός περιφερειακών ενισχύσεων

1. Οι εντάσεις και το ύψος των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων για τις οποίες παρέχονται άλλες, πλην των περιφερειακών, ενισχύσεις παρατίθενται στο Παράρτημα Β.

2. Οι εντάσεις και το ύψος των επιλέξιμων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων που δεν προϋποθέτουν την υλοποίηση αρχικής επένδυσης, όπως αυτές των καθεστώτων «Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων», «Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων», «Νέο Επιχειρείν», «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (ΔΑΜ)», «Έρευνα και

εφαρμοσμένη καινοτομία», «Επιχειρηματική εξωστρέφεια και Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας», προσδιορίζονται στα επιμέρους Τμήματα του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού.

Άρθρο 12

Ανώτατα ποσά χορηγούμενων ενισχύσεων

1. Το συνολικό ποσό ενίσχυσης ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ, με εξαίρεση όσα από τα καθεστώτα του Κεφαλαίου Θ ορίζουν διαφορετικό ποσό.
2. Οι παρεχόμενες σε κάθε φορέα επενδυτικού σχεδίου ενισχύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις σε συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις, δεν μπορεί να υπερβούν σωρευτικά τα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ για μεμονωμένη επιχείρηση και τα τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) ευρώ για το σύνολο των συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού. Οι περιορισμοί αυτοί ισχύουν για τα επενδυτικά σχέδια, τα οποία υπάγονται στο παρόν και για χρονική περίοδο τριών (3) ετών από την υποβολή της αίτησης του φορέα για υπαγωγή του επενδυτικού σχεδίου του. Ως ποσό ενίσχυσης, ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο, λαμβάνεται υπόψη το εγκριθέν με την απόφαση υπαγωγής. Το υπερβάλλον ποσό ενίσχυσης περικόπτεται αναλογικά κατά είδος ενίσχυσης και ομάδα δαπανών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 13

Δικαιούχοι και εξαιρούμενοι ενισχύσεων

1. Δικαιούχοι των ενισχύσεων, που χορηγούνται με βάση τα καθεστώτα του Μέρους Β΄ είναι οι φορείς επενδύσεων που είναι εγκατεστημένοι ή έχουν υποκατάστημα στην ελληνική Επικράτεια κατά τη χρονική στιγμή έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου και έχουν μία από τις ακόλουθες μορφές:
  - α. Εμπορική εταιρεία,
  - β. συνεταιρισμός,
  - γ. Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), Ομάδες Παραγωγών (ΟΠ), Αστικοί Συνεταιρισμοί, Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ),
  - δ. υπό ίδρυση ή υπό συγχώνευση εταιρείες, με την υποχρέωση να έχουν ολοκληρώσει τις διαδικασίες δημοσιότητας πριν την έναρξη εργασιών του επενδυτικού σχεδίου,
  - ε. κοινοπραξίες που ασκούν εμπορική δραστηριότητα,
  - στ. δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις και θυγατρικές τους, εφόσον:
    - στα. δεν τους έχει ανατεθεί η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού,
    - στβ. δεν έχει ανατεθεί από το κράτος αποκλειστικά σε αυτούς η προσφορά υπηρεσιών,
    - στγ. δεν επιχορηγείται η λειτουργία τους με δημόσιους πόρους για το διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 22.
2. Από τις ενισχύσεις και την υπαγωγή στα καθεστώτα του Μέρους Β΄ εξαιρούνται:

- α. Οι επιχειρήσεις, για τις οποίες, κατά την υποβολή αίτησης επενδυτικού σχεδίου, εκκρεμεί σε βάρος τους η διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων (αρχή Deggendorf),
- β. οι προβληματικές επιχειρήσεις, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4,
- γ. οι επιχειρήσεις οι οποίες, κατά τα δύο (2) έτη πριν από την υποβολή της αίτησης ενίσχυσης, έχουν:
  - γα. μετεγκαταστήσει την επιχειρηματική εγκατάσταση, στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση ή
  - γβ. δεν δεσμεύονται ότι δεν θα το πράξουν μέσα σε περίοδο δύο (2) ετών, μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης, για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και
- δ. επιχειρήσεις, οι οποίες υλοποιούν επενδυτικά σχέδια που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία και για λογαριασμό του Δημοσίου, βάσει σχετικής σύμβασης εκτέλεσης έργου, παραχώρησης ή παροχής υπηρεσιών.

Άρθρο 14

Χρηματοδοτικό σχήμα επενδυτικών σχεδίων

Η οικονομική συμμετοχή κάθε φορέα στο κόστος του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να καλύπτεται είτε με ίδια κεφάλαια, είτε με εξωτερική χρηματοδότηση, με την προϋπόθεση ότι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του ενισχυόμενου κόστους αυτού δεν περιέχει καμία κρατική ενίσχυση, δημόσια στήριξη ή παροχή.

Άρθρο 15

Ελάχιστο ύψος επενδυτικών σχεδίων

Για την υπαγωγή στα καθεστάτα του Μέρους Β' απαιτείται η ύπαρξη ελάχιστου ύψους του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, το οποίο προσδιορίζεται με βάση το μέγεθος του φορέα, και συγκεκριμένα ανέρχεται στο:

- α. ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ για μεγάλες επιχειρήσεις,
- β. ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ για μεσαίες επιχειρήσεις,
- γ. ποσό των διακοσίων πενήντα χιλιάδων (250.000) ευρώ για μικρές επιχειρήσεις,
- δ. ποσό των εκατό πενήντα χιλιάδων (150.000) ευρώ για πολύ μικρές επιχειρήσεις,
- ε. ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ για τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), καθώς και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς (ΑΣ), τους Αστικούς Συνεταιρισμούς, τις Ομάδες Παραγωγών (ΟΠ) και τις Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (ΑΕΣ).

Άρθρο 16

Προϋποθέσεις για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα

1. Τα επενδυτικά σχέδια για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, τα οποία υπάγονται στα καθεστάτα ενισχύσεων του παρόντος, πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης και ειδικότερα να πληρούν μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - α. Δημιουργία νέας μονάδας,
  - β. επέκταση της δυναμικότητας υφιστάμενης μονάδας,
  - γ. διαφοροποίηση της παραγωγής μιας μονάδας σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν έχουν παραχθεί ποτέ σε αυτήν, με τον όρο ότι οι ενισχυόμενες δαπάνες υπερβαίνουν τουλάχιστον κατά διακόσια τοις

εκατό (200%) τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που χρησιμοποιούνται εκ νέου, όπως έχει καταγραφεί στο φορολογικό έτος που προηγείται της αίτησης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου, δ. θεμελιώδης αλλαγή του συνόλου της παραγωγικής διαδικασίας υφιστάμενης μονάδας, υπό την προϋπόθεση ότι, εάν αφορά μεγάλες επιχειρήσεις, οι ενισχυόμενες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν τις αποσβέσεις, κατά τη διάρκεια των τριών (3) προηγούμενων φορολογικών ετών, εκείνων των στοιχείων του ενεργητικού, οι οποίες συνδέονται με τη δραστηριότητα, που πρόκειται να εκσυγχρονιστεί. Αν δεν αποτυπώνονται σαφώς οι συνδεόμενες με τη δραστηριότητα αποσβέσεις, δεν συντρέχει η προβλεπόμενη στην παρούσα προϋπόθεση.

2. Κατά την εξέταση των ανωτέρω προϋποθέσεων εφαρμόζεται η έννοια του ενιαίου επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 17 Υποβολή αίτησης

1. Η αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α. Την επωνυμία και το μέγεθος της επιχείρησης,
  - β. την περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμώμενων ημερομηνιών έναρξης και λήξης,
  - γ. τον τόπο εκτέλεσης του έργου,
  - δ. τον κατάλογο των δαπανών του έργου,
  - ε. τα είδη και το ποσό ενίσχυσης και
  - στ. το χρηματοδοτικό σχήμα του επενδυτικού σχεδίου.
2. Η αίτηση υπαγωγής και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (ΠΣ-Αν), όπως προβλέπεται στο άρθρο 126 και ο φορέας ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή και καταχώρισή τους. Όλα τα ανωτέρω τηρούνται ηλεκτρονικά στην αρμόδια υπηρεσία παραλαβής. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και το περιεχόμενο της αίτησης καθορίζονται στις αποφάσεις προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης.
3. Οι αιτήσεις για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων υποβάλλονται ως εξής, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στα οικεία καθεστώτα:
  - α. Επενδυτικά σχέδια επιλέξιμου ύψους έως και ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, τα οποία υλοποιούνται μέσα στα όρια της εκάστοτε περιφέρειας, υποβάλλονται στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των περιφερειών της χώρας,
  - β. όλα τα υπόλοιπα επενδυτικά σχέδια υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
4. Με την υποβολή της αίτησης πραγματοποιείται ο έλεγχος της πληρότητας της αίτησης και των συνημμένων δικαιολογητικών με βάση τυποποιημένο σύστημα ελέγχου πληρότητας.
5. Οι αιτήσεις υπαγωγής της περ. β της παρ. 3, οι οποίες υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, συνοδεύονται υποχρεωτικά από έκθεση πιστοποίησης, το πρότυπο της οποίας αποτελεί παράρτημα της οικείας

προκήρυξης καθεστώτος. Η έκθεση πιστοποίησης υπογράφεται από μέλος του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδος, εγγεγραμμένο στο Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών του άρθρου 117.

6. Δεν επιτρέπεται η υποβολή αίτησης υπαγωγής:

α. Σε περισσότερα του ενός καθεστώτα ενισχύσεων από τον ίδιο φορέα, για το ίδιο επενδυτικό σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες ή

β. για επενδυτικό σχέδιο, το οποίο, είτε στο σύνολό του, είτε εν μέρει, έχει ήδη υπαχθεί στις ενισχύσεις του παρόντος ή άλλων καθεστώτων ενίσχυσης.

Οι ως άνω αιτήσεις απορρίπτονται με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, το δε παράβολο του άρθρου 27 καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου.

7. Με την απόφαση προκήρυξης μπορούν να διαφοροποιούνται οι φορείς υποδοχής των αιτήσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων της παρ. 3. Με την ίδια απόφαση ορίζονται το ακριβές περιεχόμενο της έκθεσης πιστοποίησης, καθώς και ο τρόπος εφαρμογής της παρ. 5.

Άρθρο 18 **Περιεχόμενο αξιολόγησης**

Για την υπαγωγή στα καθεστώτα του Μέρους Β απαιτείται η διενέργεια αξιολόγησης των επενδυτικών σχεδίων, η οποία περιλαμβάνει τον έλεγχο νομιμότητας, καθώς και την αξιολόγηση εύλογου κόστους και τον έλεγχο δεικτών βαθμολογίας:

α. Ως προς τον έλεγχο νομιμότητας, για κάθε επενδυτικό σχέδιο πρέπει, με ποινή αποκλεισμού, να συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

αα. Πλήρης συμμόρφωση της αίτησης υπαγωγής και του υπό έγκριση επενδυτικού σχεδίου με τον παρόντα,

αβ. τεκμηρίωση της φερεγγυότητας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, με την προσκόμιση των σχετικών πιστοποιητικών, ιδίως φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας, καθώς και κάθε άλλου εγγράφου, που ορίζεται στην απόφαση προκήρυξης,

αγ. τεκμηρίωση της δυνατότητας χρηματοδότησης του κόστους του επενδυτικού σχεδίου μέσω ιδίων κεφαλαίων ή με εξωτερική χρηματοδότηση, σύμφωνα με τους τρόπους που ορίζονται στην οικεία απόφαση προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης.

β. Ως προς την αξιολόγηση του εύλογου κόστους και τον έλεγχο δεικτών βαθμολογίας, κριτήρια αυτών δύναται να αποτελέσουν:

βα. η εκτίμηση του εύλογου κόστους των επιλέξιμων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου,

ββ. η εκτίμηση της υποβληθείσας ανάλυσης βιωσιμότητας του επενδυτικού σχεδίου,

βγ. η πλήρωση δεικτών βαθμολογίας με βάση τα εξής ενδεικτικώς αναφερόμενα κριτήρια:

i. οικονομική επίδοση του φορέα (δείκτες ρευστότητας, δανειακής επιβάρυνσης, αποδοτικότητας κεφαλαίων),

ii. διαθέσιμα κεφάλαια μετόχου/εταίρου,

iii. κάλυψη ίδιας συμμετοχής με κεφάλαια εξωτερικού,

iv. δείκτες βιωσιμότητας και απόδοσης της επένδυσης,

v. δείκτες βιωσιμότητας και απόδοσης του φορέα μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης,

vi. δημιουργούμενες θέσεις εργασίας, με έμφαση σε εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό,

vii. αξιοποίηση αργούντων κτιρίων,

viii. άλλα κριτήρια αναλόγως των σκοπών των καθεστώτων του Μέρους Β, τα οποία εξειδικεύονται στις οικείες προκηρύξεις.

Άρθρο 19

Διαδικασίες αξιολόγησης

1. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από την Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 118 ή από μέλος του Μητρώου Ορκωτών Ελεγκτών στις περιπτώσεις της παρ. 3. Στις περιπτώσεις που απαιτούνται διευκρινίσεις σχετικά με το περιεχόμενο του φακέλου, ή υποβολή συμπληρωματικών δικαιολογητικών ή δικαιολογητικών που δεν υποβλήθηκαν, εφόσον συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για την έκδοσή τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, τάσσεται προθεσμία έως επτά (7) εργάσιμων ημερών στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου, προκειμένου να τις παράσχει ή να τα υποβάλει. Η δυνατότητα αξιοποιείται άπαξ. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται στο σύνολό της.

2. Η αξιολόγηση διενεργείται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης ή με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στην οικεία προκήρυξη των καθεστώτων ενίσχυσης.

3. Η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων εκκινεί από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης και ολοκληρώνεται, με το αποτέλεσμα του ελέγχου αξιολόγησης από την Επιτροπή Αξιολόγησης:

α. εντός προθεσμίας σαράντα πέντε (45) ημερών από τη λήξη του καθεστώτος, για τις περιπτώσεις της συγκριτικής αξιολόγησης,

β. εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών για τις περιπτώσεις της άμεσης αξιολόγησης.

Οι ως άνω προθεσμίες αναστέλλονται κατά τον μήνα Αύγουστο.

Στις περιπτώσεις που, για λόγους τεχνικής φύσεως που αφορούν στη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων, δεν είναι εφικτή η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Π.Σ.-Αν, η διαδικασία συγκριτικής αξιολόγησης ολοκληρώνεται εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από την έκδοση διαπιστωτικής πράξης λειτουργίας του συστήματος από τον Γενικό Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.), ενώ η διαδικασία άμεσης αξιολόγησης ολοκληρώνεται εντός τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της άνω διαπιστωτικής πράξης, για όσες αιτήσεις έχουν ήδη υποβληθεί. Στις περιπτώσεις υπέρβασης των ως άνω ορίων, ο έλεγχος αξιολόγησης ανατίθεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων σε ανεξάρτητο ορκωτό ελεγκτή από το Μητρώο Ορκωτών - Λογιστών της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 117. Ο ορκωτός ελεγκτής οφείλει, το αργότερο εντός οκτώ (8) εργάσιμων ημερών, να ολοκληρώσει τον έλεγχο των αποτελεσμάτων της αξιολόγησης.

4. Με βάση τα αποτελέσματα της συγκριτικής αξιολόγησης, τα οποία προέρχονται είτε από την Επιτροπή Αξιολόγησης είτε από τον έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών, καταρτίζεται Προσωρινός Πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

Ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δύναται να υποβάλλει ένσταση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από:

α. Την ανάρτηση του Προσωρινού Πίνακα στην ιστοσελίδα www.ependyseis.gr της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Σ.Δ.Ι.Τ. του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή

β. την κοινοποίηση της πράξης που εκδίδεται στις περιπτώσεις που η υποβληθείσα αίτησή του απορρίπτεται κατά τον έλεγχο νομιμότητας ή της πράξης που εκδίδεται κατά την αξιολόγηση του ευλόγου κόστους και τον έλεγχο των δεικτών βαθμολογίας.

5. Κατά των αποτελεσμάτων της άμεσης αξιολόγησης, τα οποία είτε προέρχονται από την Επιτροπή Αξιολόγησης, είτε από τον έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών, ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δύναται να υποβάλλει ένσταση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από την κοινοποίηση της σχετικής πράξης.

6. Οι ενστάσεις αυτές υποβάλλονται ενώπιον της Επιτροπής Ενστάσεων του άρθρου 119 και αποτελούν ενδικοφανείς προσφυγές.

7. Στην περίπτωση της συγκριτικής αξιολόγησης, μετά την έκδοση αποφάσεων από την Επιτροπή Ενστάσεων, καταρτίζεται οριστικός πίνακας κατάταξης, κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, τα επενδυτικά σχέδια κατατάσσονται με κριτήριο το μικρότερο ενισχυόμενο κόστος επένδυσης.

8. Στην απόφαση προκήρυξης εξειδικεύονται τα κριτήρια, η μεθοδολογία, η προθεσμία παροχής διευκρινίσεων, τα όργανα και η διαδικασία της αξιολόγησης και καθορίζονται τα επιμέρους στοιχεία αξιολόγησης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι δείκτες βαθμολόγησης και η στάθμισή τους, καθώς και η ελάχιστη βαθμολογία που πρέπει να συγκεντρώνει το επενδυτικό σχέδιο, προκειμένου να συμπεριληφθεί στους πίνακες κατάταξης.

9. Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων εκδίδει Οδηγό Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, ο οποίος αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και περιλαμβάνει τις μεθόδους ελέγχου των προϋποθέσεων νομιμότητας και τις μεθόδους αξιολόγησης, τα πρότυπα κόστη ανά είδος επενδυτικών σχεδίων και λοιπές οδηγίες για την ορθή εκτέλεση του έργου της αξιολόγησης.

Άρθρο 20 **Έκδοση αποφάσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια που πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος εντάσσονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β' κατόπιν έκδοσης ατομικής απόφασης υπαγωγής από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Περίληψη της απόφασης υπαγωγής δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

3. Στις περιπτώσεις μη έγκρισης του επενδυτικού σχεδίου εκδίδεται απορριπτική απόφαση από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, η οποία κοινοποιείται στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του ενδιαφερόμενου, ενώ το σχετικό παράβολο δεν επιστρέφεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' **ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**

Άρθρο 21 **Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β ελέγχονται κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, κατά την ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και για την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

2. Ο έλεγχος μπορεί να είναι έλεγχος επί των εγγράφων του φακέλου («διοικητικός έλεγχος») και επιτόπιος έλεγχος.

α. Ο διοικητικός έλεγχος διενεργείται είτε:

αα. από την υπηρεσία και προς τον σκοπό αυτό δύναται να επιλέγονται μέλη από όλες τις υπηρεσίες των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17, είτε

αβ. από εντεταλμένο όργανο ελέγχου, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 120, που συγκροτείται από το Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) ή επιλέγεται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου από το Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 7).

β. Ο επιτόπιος έλεγχος διενεργείται αποκλειστικά από το ως άνω εντεταλμένο όργανο ελέγχου. Η διενέργεια των ελέγχων πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 120.

3. Ο έλεγχος των επενδυτικών σχεδίων ύψους άνω του ποσού των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ, προκειμένου:

α. για την πιστοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) ή

β. του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του επενδυτικού σχεδίου ή

γ. της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης διενεργείται υποχρεωτικά από το όργανο ελέγχου της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120.

4. Σκοπός του ελέγχου είναι:

α. Η διαπίστωση της συμμόρφωσης του φορέα του επενδυτικού σχεδίου με το παρόν, καθώς και της τήρησης των προϋποθέσεων και των όρων των αποφάσεων προκήρυξης και υπαγωγής και

β. η διαπίστωση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

5. Ο έλεγχος διακρίνεται στον τακτικό έλεγχο και στον έκτακτο έλεγχο:

α. Ο τακτικός έλεγχος ενεργείται μετά από αίτηση του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, η οποία συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης, προκειμένου να πιστοποιηθεί με την έκδοση σχετικής απόφασης των αρμοδίων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17:

αα. ότι έχει υλοποιηθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της επένδυσης σε ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%), ή εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) διαζευκτικά, κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου, ώστε να καταστεί δυνατή η χορήγηση παράτασης της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης και να ενεργοποιηθεί η διαδικασία καταβολής της ενίσχυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 24,

αβ. ότι έχει ολοκληρωθεί το επενδυτικό σχέδιο και έχει αρχίσει η παραγωγική λειτουργία της επένδυσης κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 23.

β. Έκτακτος έλεγχος μπορεί να διενεργείται οποτεδήποτε κρίνεται απαραίτητο με απόφαση των αρμοδίων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17.

6. Για την υποβολή αίτησης τακτικού ελέγχου απαιτείται:

α. Η υποβολή συνοδευτικών δικαιολογητικών σύμφωνα με την εκάστοτε προκήρυξη, τα οποία ελέγχονται από τα όργανα ελέγχου του άρθρου 120,

β. κατάθεση παραβόλου του άρθρου 27 και

γ. ο έλεγχος της πληρότητας του αιτήματος ελέγχου, ο οποίος διενεργείται από τα όργανα που είναι επιφορτισμένα με αυτόν.

7. Μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ή επιτόπιου ελέγχου συντάσσεται σχετική έκθεση, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν).

8. Η αρμόδια υπηρεσία διενεργεί έλεγχο πληρότητας των όρων της απόφασης υπαγωγής και προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

α. Αν η έκθεση ελέγχου είναι πλήρης, εισηγείται την έκδοση σχετικής απόφασης,

β. αν διαπιστώσει ελλείψεις ή σσονος σημασίας, οι οποίες αφορούν είτε στην έκθεση ελέγχου, είτε στην επένδυση, διατάσσει την προσκόμιση συμπληρωματικής έκθεσης ελέγχου,

γ. αν διαπιστώσει σοβαρές ελλείψεις της έκθεσης ελέγχου, διατάσσει την εκ νέου διενέργεια ελέγχου από όργανο με διαφορετική σύνθεση, ή ενημερώνει τον φορέα της επένδυσης να υποβάλλει νέο αίτημα ελέγχου,

δ. αν διαπιστώσει σοβαρές ελλείψεις στην επένδυση, μπορεί να εισηγηθεί τη λήψη ενεργειών, σύμφωνα με τα άρθρα 23, 25 και 28.

9. Δαπάνες ή άλλες πράξεις, οι οποίες διενεργούνται μετά από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου, λαμβάνονται υπόψη για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, χωρίς να συνυπολογίζονται στην οριστικοποίηση του ενισχυόμενου κόστους της επένδυσης.

10. Σε περίπτωση μη επιβεβαίωσης των δηλωθέντων με την αίτηση ελέγχου στοιχείων από το όργανο ελέγχου, επιβάλλονται κυρώσεις σύμφωνα με το άρθρο 28. Ο έλεγχος των δικαιολογητικών, που συνοδεύουν την αίτηση ελέγχου, πραγματοποιείται από τα όργανα ελέγχου του άρθρου 120.

Αν, στο πλαίσιο πιστοποίησης της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της επένδυσης σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) ή εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) τουλάχιστον, όπως προβλέπεται στις περ. α' και γ' της παρ. 3, έχουν καταβληθεί και προκαταβολές έργου για το επενδυτικό σχέδιο, αναγνωρίζεται και πιστοποιείται κόστος προκαταβολών μέχρι ποσοστού σαράντα τοις εκατό (40%) ανά κατηγορία δαπανών στην ημεδαπή και μέχρι ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) για τις αντίστοιχες δαπάνες που πραγματοποιούνται για την προμήθεια μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού από την αλλοδαπή, υπό την προϋπόθεση ότι το σύνολο των ανωτέρω πιστοποιούμενων δαπανών για προκαταβολές δεν υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Οι δαπάνες για τις προκαταβολές πρέπει να αποδεικνύονται από επίσημα και νόμιμα παραστατικά, σύμφωνα με την ισχύουσα φορολογική νομοθεσία, όπως προεμβάσματα, ανοίγματα πιστώσεων, διάτρητες ή απλές αποδείξεις, και να συνοδεύονται από συμφωνητικό παραγγελίας με λεπτομερή περιγραφή των παραγγελθέντων ειδών και έργων.

11. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύνανται να καθορίζονται τα δικαιολογητικά για την πραγματοποίηση ελέγχων των επενδύσεων που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος.

Άρθρο 22

Τροποποιήσεις επενδυτικών σχεδίων - Έγκριση μεταβολών μετά την ολοκλήρωση

1. Η τροποποίηση όρων της απόφασης υπαγωγής είναι δυνατή μετά από αίτημα του φορέα της επένδυσης, το οποίο μπορεί να υποβληθεί καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την υποβολή αιτήματος τελικού ελέγχου.

2. Τα αιτήματα τροποποίησης ή έγκρισης μεταβολής στοιχείων της παρ. 1 υποβάλλονται ως προς τα εξής:

α. Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου ή μείωση της δυναμικότητας του επενδυτικού σχεδίου,

β. αλλαγή του φορέα της επένδυσης λόγω συγχώνευσης ή διάσπασης, σύμφωνα με την περ. η' της παρ. 3 του άρθρου 25,

γ. αλλαγή του τόπου εγκατάστασης, σύμφωνα με την περ. στ' της παρ. 3 του άρθρου 25,

δ. αλλαγή τρόπου χρηματοδότησης της επένδυσης, καθώς και αλλαγή του τρόπου απόκτησης των ενισχυόμενων δαπανών (συμβατική – χρηματοδοτική μίσθωση) σε περίπτωση που, για τις

ενισχυόμενες δαπάνες, έχει εγκριθεί η ενίσχυση της φορολογικής απαλλαγής και χωρίς να επέλθει μεταβολή στη μορφή της ενίσχυσης,

ε. παράταση του χρόνου ολοκλήρωσης της επένδυσης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 23,

στ. αλλαγή άλλων όρων της απόφασης υπαγωγής, οι οποίοι μπορεί να προσδιορίζονται ειδικότερα στην απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος,

ζ. εκμίσθωση της ενισχυθείσας επένδυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. ζ' του άρθρου 25.

3. Τα αιτήματα της παρ. 2 υποβάλλονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) και γίνονται δεκτά, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της απόφασης προκήρυξης και της εγκριτικής απόφασης,

β. εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της,

γ. δεν διαφοροποιούνται κριτήρια επιλεξιμότητας και υπαγωγής, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην απόφαση προκήρυξης,

δ. δεν επέρχεται αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών,

ε. πληρούνται οι ειδικοί όροι για κάθε περίπτωση τροποποίησης/μεταβολής στοιχείων, που ορίζονται στο παρόν.

4. Τα ως άνω αιτήματα συνοδεύονται από αιτιολόγηση της σκοπιμότητάς τους, καθώς και όλα τα δικαιολογητικά, όπως αυτά ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης, με την οποία εξειδικεύονται οι όροι και τα κριτήρια αξιολόγησής τους. Η αρμόδια Υπηρεσία οφείλει να απαντήσει μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών από την περιέλευση του αιτήματος σε αυτή. Αν η Υπηρεσία αποδεχθεί το αίτημα τροποποίησης ολικά ή μερικά, εισηγείται σχετικά προς το αρμόδιο όργανο για την τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής ή την έκδοση απόφασης έγκρισης της μεταβολής αντίστοιχα. Στην αντίθετη περίπτωση, εκδίδει αιτιολογημένη απορριπτική απόφαση, η οποία κοινοποιείται στον φορέα, στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, την οποία έχει δηλώσει κατά την εγγραφή του στο Πληροφοριακό Σύστημα του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν.). Νέο αίτημα του ίδιου φορέα για τροποποίηση όρων της απόφασης υπαγωγής με το ίδιο περιεχόμενο δεν εξετάζεται στην ουσία του και αρχειοθετείται.

5. Η τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής μπορεί να διενεργηθεί και αυτεπαγγέλτως από την αρμόδια υπηρεσία, εφόσον διαπιστωθεί μεταβολή των όρων της απόφασης υπαγωγής.

6. Τα αιτήματα τροποποίησης που υποβάλλονται σύμφωνα με το παρόν, εξετάζονται κατά το στάδιο της ολοκλήρωσης ή της πιστοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε (65%) υπό την προϋπόθεση της υποβολής υπεύθυνης δήλωσης από τον φορέα της επένδυσης, περί πλήρωσης όλων των νόμιμων προϋποθέσεων τροποποίησης της απόφασης, όπως ορίζονται στον παρόντα και την οικεία προκήρυξη.

7. Η προβλεπόμενη στην απόφαση υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου μπορεί να παραταθεί άπαξ έως δύο (2) έτη κατ' ανώτατο όριο, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α. Ηλεκτρονική υποβολή του σχετικού αιτήματος πριν από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης, όπως αυτή ορίζεται αρχικά στην απόφαση υπαγωγής,

β. υλοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου που προβλέπεται στην απόφαση υπαγωγής ή, ύστερα από έγκριση, παράτασης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α', μπορεί επίσης να παραταθεί για λόγους ανωτέρας βίας για χρονικό διάστημα ίσο με εκείνο της διακοπής ή της καθυστέρησης, με την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου μέσα στη νέα προθεσμία. Το αίτημα παράτασης για λόγους ανωτέρας βίας υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) μέσα στην αρχική ή την παραταθείσα προθεσμία ολοκλήρωσης.

Άρθρο 23

Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας

1. Ο επενδυτής υποβάλλει αίτηση ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) σύμφωνα με το άρθρο 126 για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης το αργότερο μέσα σε εξήντα (60) ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 2. Εάν ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δεν υποβάλλει την αίτηση του πρώτου εδαφίου, συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και εντός της ως άνω προθεσμίας, η επένδυση θεωρείται ως μη ολοκληρωθείσα. Στην περίπτωση αυτή η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και ανακτώνται τα ποσά ενίσχυσης, τα οποία τυχόν έχουν χορηγηθεί, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στις παρ. 9 και 10 του άρθρου 28.
2. Το επενδυτικό σχέδιο ολοκληρώνεται με την υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και με την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, εφόσον εξυπηρετούνται οι αρχικοί σκοποί παραγωγικής λειτουργίας και ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης, εντός της ορισθείσας στην απόφαση υπαγωγής προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης υπαγωγής. Η ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης πιστοποιείται με την έκδοση σχετικής απόφασης, από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, εντός αποκλειστικής προθεσμίας σαράντα (40) ημερών από την υποβολή της έκθεσης τελικού ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων.
3. Με την απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης καθορίζονται ο χρόνος ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου και το τελικό ποσό ενίσχυσης. Ως χρόνος ολοκλήρωσης νοείται ο πραγματικός χρόνος ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και όχι ο χρόνος δημοσίευσης της απόφασης ολοκλήρωσης.
4. Με την απόφαση ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης δεν μπορεί να επέλθει αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, ούτε του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτά έχουν οριστεί αρχικά στην απόφαση υπαγωγής.
5. Για την πιστοποίηση της έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης απαιτείται να τεκμηριώνεται η λειτουργία της μονάδας, ιδίως με την πώληση προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών και με την έκδοση όλων των νομιμοποιητικών αδειών.
6. Με την απόφαση προκήρυξης ορίζονται οι προϋποθέσεις ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων.
7. Μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης, είναι δυνατή η υποβολή αιτήματος έγκρισης μεταβολής στοιχείων του επενδυτικού σχεδίου, τα οποία υποχρεούται να τηρεί ο φορέας έως τη λήξη του διαστήματος τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 25.

Άρθρο 24 **Καταβολή ενισχύσεων**

Η καταβολή της ενίσχυσης ή η χρήση της ωφέλειας από τον δικαιούχο μπορεί να πραγματοποιείται είτε εφάπαξ με την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου, είτε σταδιακά και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των περ. 1 έως 7. Ο προσδιορισμός των ποσών της δικαιούμενης ενίσχυσης ανά είδος ενίσχυσης γίνεται βάσει των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτά έχουν οριστεί στην απόφαση υπαγωγής.

1. Φορολογική απαλλαγή

α. Το δικαίωμα έναρξης χρήσης της ωφέλειας του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής θεμελιώνεται με την πιστοποίηση της υλοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του κόστους του επενδυτικού σχεδίου από το αρμόδιο όργανο ελέγχου με την έκδοση απόφασης εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της έκθεσης ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων. Ο φορέας μπορεί να αξιοποιήσει το σύνολο της δικαιούμενης ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής εντός δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών από το έτος θεμελίωσης του δικαιώματος χρήσης της ωφέλειας με τους ακόλουθους περιορισμούς που ισχύουν σωρευτικά:

αα. Η ενίσχυση που δικαιούται ο ενδιαφερόμενος να μην υπερβαίνει, κατ' έτος, το 1/3 του συνολικού εγκεκριμένου ποσού της φορολογικής απαλλαγής, με εξαίρεση την περίπτωση της μη πλήρους αξιοποίησής του κατά τα προηγούμενα φορολογικά έτη λόγω έλλειψης επαρκών κερδών.

Στην περίπτωση αυτή, εναπομένει ποσό ενίσχυσης από προηγούμενα φορολογικά έτη προστίθεται στο ανωτέρω υπολογιζόμενο μέγιστο ετήσιο ποσό δικαιούμενης ενίσχυσης.

αβ. Η ενίσχυση που δικαιούται ο ενδιαφερόμενος να μην υπερβαίνει το 1/3 του συνολικού εγκεκριμένου ποσού της φορολογικής απαλλαγής, μέχρι το φορολογικό έτος της έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

β. Το ποσό της δικαιούμενης ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για το τμήμα του εξοπλισμού του επενδυτικού σχεδίου, που αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση, προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος ως ποσοστό επί του τμήματος της αξίας κτήσης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στα μισθώματα που καταβλήθηκαν μέχρι τη λήξη του φορολογικού έτους.

γ. Το κατ' έτος αναλωθέν ποσό της φορολογικής απαλλαγής εμφανίζεται σε ειδικό αποθεματικό και αντίστοιχο λογαριασμό στα βιβλία της επιχείρησης, που σχηματίζεται από τον φόρο εισοδήματος, ο οποίος δεν καταβλήθηκε λόγω της παρεχόμενης φορολογικής απαλλαγής.

δ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών εξειδικεύεται ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για κάθε φορολογικό έτος, τυχόν δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χρήση του φορολογικού οφέλους, το περιεχόμενο της Δήλωσης Φορολογικής Απαλλαγής (ΔΦΑ) της περ. ιβ` της παρ. 3 του άρθρου 25, καθώς και κάθε συναφές θέμα για την εφαρμογή της παρούσας.

2. Επιχορήγηση

α. Ποσό που ανέρχεται μέχρι το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) της εγκεκριμένης επιχορήγησης μπορεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο με την υλοποίηση έργου συνολικού ύψους ίσου τουλάχιστον με το είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνολικού κόστους της επένδυσης. Με απόφαση του Υπουργού

Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται η διαδικασία, τα δικαιολογητικά και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση για την εφαρμογή του παρόντος.

Τα δικαιολογητικά υποβάλλονται με βεβαίωση - δηλωτική πράξη περί της ορθότητάς τους από ορκωτό λογιστή. Η απόφαση της διοίκησης εκδίδεται εντός είκοσι (20) ημερών από την υποβολή του σχετικού αιτήματος.

Το υπόλοιπο ποσό έως το πενήντα τοις εκατό (50%) ή το εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) της εγκεκριμένης επιχορήγησης ή, σε περίπτωση μη εφαρμογής του προηγούμενου εδαφίου, ποσό που ανέρχεται μέχρι το πενήντα τοις εκατό (50%) ή το εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) της εγκεκριμένης επιχορήγησης, μπορεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ύστερα από αίτημά του και μετά την πιστοποίηση της υλοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου από αρμόδιο όργανο μέσω επιτόπιου ή διοικητικού ελέγχου. Η πιστοποίηση πραγματοποιείται με την έκδοση σχετικής απόφασης, από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, εντός τριάντα (30) ημερών από την υποβολή της έκθεσης ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων.

β. Το υπόλοιπο ποσό της επιχορήγησης ή το σύνολό της σε περίπτωση μη εφαρμογής της περ. α', καταβάλλεται μετά την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

γ. Τα ποσά της επιχορήγησης δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών, προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

δ. Η επιχορήγηση καταβάλλεται απευθείας μέσω ηλεκτρονικής πληρωμής σε τραπεζικό λογαριασμό του φορέα του επενδυτικού σχεδίου και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της απαίτησης του ποσού της επιχορήγησης σε τραπεζικά ιδρύματα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου ισόποσου της εκχωρούμενης επιχορήγησης, που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Στις περιπτώσεις αυτές η καταβολή της επιχορήγησης γίνεται απευθείας στην τράπεζα με την οποία έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης της απαίτησης, εφόσον κάθε φορά έχει αναληφθεί ισόποσο τουλάχιστον της καταβαλλόμενης επιχορήγησης τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου.

3. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing)

α. Η έναρξη της καταβολής της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) μπορεί να πραγματοποιείται μετά την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της εγκατάστασης στη μονάδα του συνόλου του μισθωμένου εξοπλισμού, σύμφωνα με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing).

β. Η επιδότηση καταβάλλεται ανά εξάμηνο και μετά την εκάστοτε πληρωμή των δόσεων του μισθώματος εκ μέρους του φορέα της επένδυσης. Το ποσό που καταβάλλεται υπολογίζεται επί της αξίας απόκτησης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα ποσοστά ενισχύσεων και με τον περιορισμό της μη υπέρβασης της καταβολής του εξήντα τοις εκατό (60%) του εγκεκριμένου ποσού μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Είναι δυνατή η προεξόφληση των δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) από τον φορέα της επένδυσης μόνο για τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες της σύμβασης μίσθωσης, όπως αυτή έχει εγκριθεί από την αρμόδια υπηρεσία.

δ. Τα ποσά της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών, προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

4. Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης

α. Η έναρξη της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης μπορεί να πραγματοποιείται μετά την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της δημιουργίας των συνδεόμενων με το επενδυτικό σχέδιο θέσεων εργασίας.

β. Η επιδότηση καταβάλλεται ανά εξάμηνο και μετά την εκάστοτε πληρωμή του μισθολογικού κόστους εκ μέρους του φορέα της επένδυσης, με τον περιορισμό της μη υπέρβασης της καταβολής του εξήντα τοις εκατό (60%) του εγκεκριμένου ποσού μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την καταβολή της επιχορήγησης, της επιδότησης της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης των καθεστώτων ενισχύσεων του Μέρους Β'.

6. Οι επιχορηγήσεις, οι επιδοτήσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης και οι επιδοτήσεις του μισθολογικού κόστους που προβλέπονται στον παρόντα καλύπτονται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, στον οποίο εγγράφεται η σχετική προβλεπόμενη δαπάνη για κάθε οικονομικό έτος και προέρχονται από εθνικούς πόρους ή Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) ή από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, σύμφωνα με την κάθε φορά ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

7. Τα ποσά της ληφθείσας επιχορήγησης, επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης, επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, καθώς και απαλλαγής από καταβολή φόρου, εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού και σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής του, εντός του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται από την παρ. 2 του άρθρου 25 επιστρέφονται ή και ανακτώνται και επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται από τον ν. 4174/2013 (Α' 170). Σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης μέρους ή του συνόλου του αποθεματικού μετά την παρέλευση του ως άνω διαστήματος, προστίθεται στα κέρδη της επιχείρησης και φορολογείται στο φορολογικό έτος, κατά το οποίο έλαβε χώρα η διανομή ή ανάληψη του αντίστοιχου ποσού του αποθεματικού, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' **ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ**

Άρθρο 25 **Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων**

Με την επιφύλαξη του Μέρους Β, στα ενισχυόμενα επενδυτικά σχέδια εφαρμόζονται τα ακόλουθα:

1. Οι φορείς, των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στο παρόν, οφείλουν, πλέον των οριζόμενων στο άρθρο 13, να τηρούν από τον χρόνο έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου διπλογραφικό λογιστικό σύστημα ή απλογραφικό λογιστικό σύστημα για επενδυτικά σχέδια των οποίων το επιλέξιμο κόστος δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ, καθώς και διακριτή λογιστική παρακολούθηση των μεγεθών, που σχετίζονται με την υλοποίηση του σχεδίου και τους όρους της απόφασης υπαγωγής. Στις αποφάσεις προκήρυξης μπορεί να ορίζονται πρόσθετα λογιστικά βιβλία και άλλες υποχρεώσεις, που οφείλουν να τηρούν οι φορείς επενδυτικών σχεδίων με απλογραφικό λογιστικό σύστημα, καθώς και οι περιπτώσεις, στις οποίες οι φορείς των

επενδυτικών σχεδίων πρέπει να τηρούν διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, πριν από την υποβολή αίτησης υπαγωγής.

2. Ορίζεται διάστημα τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και την πιστοποίηση έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του, ως εξής: τριών (3) ετών από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, τεσσάρων (4) ετών για τις μεσαίες επιχειρήσεις και πέντε (5) ετών για τις μεγάλες επιχειρήσεις. Σε περιπτώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), το παραπάνω διάστημα παρατείνεται για όσα επιπλέον έτη διαρκεί η σύμβαση μίσθωσης. Σε περιπτώσεις δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, το παραπάνω διάστημα προσαρμόζεται κατά τα οριζόμενα στην περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 6.

3. Οι φορείς, μετά την υπαγωγή τους στον παρόντα και μέχρι τη λήξη του διαστήματος τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων οφείλουν:

α. Να τηρούν τους όρους της απόφασης υπαγωγής,

β. να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης,

γ. να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης,

δ. να αποκτούν την κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού με τη λήξη της οικείας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης,

ε. να μη μεταβιβάζουν για οποιονδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία, τα οποία έτυχαν ενίσχυσης, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα καινούρια, κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης. Ο φορέας υπέχει υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης των ως άνω περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 4,

στ. να μη μεταβάλλουν τον τόπο εγκατάστασης της επένδυσης, χωρίς προηγούμενη έγκριση του αρμοδίου οργάνου, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 23 και υπό τους όρους της διατήρησης της επένδυσης στην ίδια περιφέρεια, εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση, καθώς και της μη μεταβολής του είδους και του ποσοστού αυτής,

ζ. να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι τη λήξη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς προηγούμενη έγκριση της μεταβολής, σύμφωνα με το άρθρο 22 και την παρ. 6 του άρθρου 23 και υπό τους όρους της φερεγγυότητας του μισθωτή και της συνέχισης της λειτουργίας της ενισχυόμενης επένδυσης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο. Την ευθύνη για την τήρηση των όρων υπαγωγής υπέχει ο εκμισθωτής. Η υποχρέωση προηγούμενης τροποποίησης ισχύει και στην περίπτωση εκμίσθωσης της επένδυσης πριν την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον η διάρκεια της μίσθωσης εκτείνεται και μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι συμβάσεις μίσθωσης των φορέων επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του τουρισμού, οι οποίες αφορούν εμπορικά καταστήματα και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος εντός της ενισχυόμενης επένδυσης και συνάπτονται είτε μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου είτε πριν από αυτήν, εφόσον η διάρκεια της μίσθωσης εκτείνεται και μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης και μέχρι τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων,

η. να μην συγχωνευθούν, απορροφήσουν ή απορροφηθούν από άλλη εταιρεία ή αποσχίσουν κλάδο, στον οποίο εντάσσεται η ενισχυθείσα επένδυση, χωρίς προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας Υπηρεσίας, σύμφωνα με το άρθρο 22 και την παρ. 6 του άρθρου 23. Η έγκριση δίνεται υπό τους όρους της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή συνέχισης της λειτουργίας της επένδυσης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο, καθώς επίσης υπό τον όρο ανάληψης από τον νέο φορέα του συνόλου των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση υπαγωγής,

- θ. να γνωστοποιούν κάθε μεταβολή των στοιχείων τους, όπως επωνυμία, νομική μορφή, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας, καθώς και οποιαδήποτε μεταβολή της εταιρικής τους σύνθεσης. Εάν διαπιστωθεί κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης ότι λόγω αλλαγής της εταιρικής σύνθεσης ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου έπαυσε να είναι μεσαία ή μικρή επιχείρηση, επέρχεται μείωση του αντίστοιχου ποσοστού ενίσχυσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. α' του άρθρου 10,
- ι. να διατηρούν τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (Ε.Μ.Ε.) τους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην απόφαση υπαγωγής και μέχρι τη λήξη του προβλεπόμενου διαστήματος τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων,
- ια. να αναρτούν στο τόπο εγκατάστασης της επένδυσης πινακίδα που θα περιέχει την αναφορά της ένταξης της επένδυσης στο Ειδικό Καθεστώς του Αναπτυξιακού Νόμου,
- ιβ. να υποβάλλουν Δήλωση Φορολογικής Απαλλαγής (Δ.Φ.Α.) μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) στις οριζόμενες προθεσμίες υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, από το πρώτο έτος χρήσης της ωφέλειας και κάθε έτος μέχρι την εξάντληση του δικαιούμενου ποσού ή μέχρι την παρέλευση των δεκαπέντε (15) ετών από τη θεμελίωση του δικαιώματος έναρξης χρήσης της ωφέλειας. Τα δηλωθέντα στη Δ.Φ.Α. στοιχεία διασταυρώνονται από την αρμόδια υπηρεσία με τα αντίστοιχα της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Η υποχρέωση αυτή ισχύει αποκλειστικά για τους φορείς που κάνουν χρήση της φορολογικής απαλλαγής,
- ιγ. να διατηρούν τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες, βάσει των οποίων έτυχαν ειδικής αντιμετώπισης στην αξιολόγηση και στις παρεχόμενες ενισχύσεις, σύμφωνα με τις περιπτώσεις που περιλαμβάνονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β.
4. Η γνωστοποίηση των μεταβολών των περ. ε' και θ' της παρ. 3, με τα σχετικά δικαιολογητικά, πραγματοποιείται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) εντός διμήνου από τη συντέλεσή τους.
5. Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στο παρόν, διατηρούν λεπτομερείς φακέλους με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, προκειμένου να διαπιστωθεί η πλήρωση όλων των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής, ώστε να ανταποκρίνονται σε ελέγχους που διενεργούνται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές ή υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ανωτέρω φάκελοι φυλάσσονται για δέκα (10) έτη από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας ενίσχυσης.
6. Με την απόφαση προκήρυξης καθορίζονται πρόσθετες υποχρεώσεις που απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο για τις υπηρεσίες χορήγησης των ενισχύσεων και για τους φορείς των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στο παρόν και εντάχθηκαν σε καθεστώς συγχρηματοδότησης.

Άρθρο 26
Παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων
υποχρεώσεων

1. Η παρακολούθηση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων διενεργείται ετησίως με την αποστολή στοιχείων από τους φορείς των επενδυτικών σχεδίων, στην αρμόδια υπηρεσία της παρ. 3 του άρθρου 17, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη συμπλήρωση εκάστου έτους λειτουργίας της ενισχυθείσας επένδυσης, βάσει της ημερομηνίας ολοκλήρωσης και μέχρι τη λήξη του προβλεπόμενου διαστήματος τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων. Τα στοιχεία υποβάλλονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) και αφορούν στα εξής:

- α) Τεκμηρίωση της νόμιμης λειτουργίας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου,
- β) πιστοποίηση της φερεγγυότητας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου,
- γ) τεκμηρίωση της παραγωγικής λειτουργίας της ενισχυθείσας επένδυσης,
- δ) τεκμηρίωση των θέσεων απασχόλησης,
- ε) τεκμηρίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων,
- στ) τυχόν ειδικότερα στοιχεία που ορίζονται με την απόφαση προκήρυξης.

Για τα επενδυτικά σχέδια ύψους άνω του ποσού των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ, πλέον των ανωτέρω στοιχείων, υποβάλλεται έκθεση ορκωτού ελεγκτή-λογιστή από το Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 171), στην οποία πιστοποιείται η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

2. Ο έλεγχος των στοιχείων διενεργείται ετησίως σε τυχάιο δείγμα, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) των επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλουν στοιχεία, σύμφωνα με την παρ. 1, βάσει καταλόγου που καταρτίζεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν). Ο κατάλογος μπορεί να τροποποιείται, προκειμένου να συμπεριληφθούν επενδυτικά σχέδια, για τα οποία προέκυψαν ενδείξεις για μη τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους. Ο έλεγχος διενεργείται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 21.

3. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την παρακολούθηση τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

Άρθρο 27 **Παράβολα**

1. Κατά την υποβολή των επενδυτικών σχεδίων απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο 0,0005 (πέντε τοις χιλίοις) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ και ανώτερο των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ.

2. Κατά τον έλεγχο υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων, στην περίπτωση που γίνει συγκρότηση Οργάνου Ελέγχου από το Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Ελεγκτών, απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο 0,0005 (πέντε τοις χιλίοις) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των εκατόν πενήντα (150) ευρώ και ανώτερο των δύο χιλιάδων πεντακοσίων (2.500) ευρώ. Σε περίπτωση υποβολής νέου αιτήματος ελέγχου της περ. γ' της παρ. 8 του άρθρου 21 απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το ύψος του οποίου ορίζεται στο διπλάσιο του ως άνω προβλεπόμενου.

3. Για την υποβολή αιτημάτων τροποποιήσεων της παρ. 1 του άρθρου 22 απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το ύψος του οποίου καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών.

4. Τα ως άνω ποσά μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών.

Άρθρο 28 **Κυρώσεις**

1. Σε περιπτώσεις παραβάσεων των περ. β', γ', δ', ε', στ' και ι' της παρ. 3 του άρθρου 25 ή εν γένει παραβάσεων των όρων συμβατότητας με τον Γενικό Απαλλακτικό Κανονισμό (Γ.Α.Κ.), ανακαλείται η απόφαση υπαγωγής και ανακτάται με τη διαδικασία είσπραξης δημόσιων εσόδων το σύνολο της

ενίσχυσης, προσαυξημένο κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή. Οι σχετικές αποδείξεις καταβολής των ενισχύσεων από το Δημόσιο αποτελούν τίτλο για τη βεβαίωση του χρέους από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία.

2. Στις λοιπές περιπτώσεις του άρθρου 25 μπορεί να ανακληθεί η απόφαση υπαγωγής και να ανακτηθεί η ενίσχυση ή να παρακρατηθεί ή ανακτηθεί μέρος αυτής, προσαυξημένη κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή. Στις περιπτώσεις που η επιχείρηση αξιοποιεί το κίνητρο της φορολογικής απαλλαγής, επιβάλλεται η κύρωση της ολικής ή μερικής απώλειας του φορολογικού οφέλους ή καταβολής του συνόλου ή μέρους τυχόν μη αποδοθέντος φόρου, προσαυξημένου κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από το κάθε έτος χρήσης της ωφέλειας.

3. Αν δεν τηρηθούν οι όροι υπαγωγής, όπως καθορίζονται στα οικεία καθεστώτα του Μέρους Β, επιστρέφεται το πρόσθετο ποσό ενίσχυσης, προσαυξημένο κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).

4. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι έχουν υποβληθεί στην υπηρεσία ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία ή ότι έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στο παρόν ή θα οδηγούσε στο να υπαχθεί με όρους διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση υπαγωγής:

α. Εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση και έχει δοθεί τμήμα της ενίσχυσης, η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και η χορηγηθείσα ενίσχυση επιστρέφεται.

β. Εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης.

5. Οι συνέπειες των παρ. 1, 2 και 3 επέρχονται, εφόσον η διαπίστωση της παράβασης γίνει εντός δεκαετίας από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας.

6. Σε περίπτωση μη υποβολής στοιχείων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην περ. ιβ' της παρ. 3 και στην παρ. 4 του άρθρου 25 επιβάλλεται στον φορέα πρόστιμο που μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0,5% έως 3% της ενίσχυσης, που έχει εγκριθεί, για κάθε έτος μη τήρησης της υποχρέωσης υποβολής στοιχείων, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικότερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης. Σε περίπτωση της κατ' εξακολούθηση παραβίασης της ως άνω υποχρέωσης διατάσσεται αμέσως έλεγχος κατά τα οριζόμενα στην παρ. 5β του άρθρου 21 και επιβάλλονται οι αντίστοιχες κυρώσεις του παρόντος.

7. Για την επιβολή των κυρώσεων των παρ. 2 και 3 εκτιμώνται οι ειδικότερες περιστάσεις κάθε υπόθεσης και λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, κριτήρια, όπως ιδίως ο χρόνος αθέτησης της υποχρέωσης, το ύψος του ποσοστού συμμετοχής στην εταιρική σύνθεση της εταιρείας, το μέγεθος της ενισχυθείσας επένδυσης που εκμισθώθηκε, το ύψος της αξίας των πάγιων περιουσιακών στοιχείων που έχουν ενισχυθεί και μεταβιβάστηκαν, καθώς και ο βαθμός αναίρεσης της υλοποίησης και λειτουργίας της επένδυσης κατά τους όρους της υπαγωγής. Η επιβολή μερικής επιστροφής της εγκριθείσας ενίσχυσης μπορεί να κυμαίνεται μεταξύ 0,5% και 30%, βάσει των παραπάνω αναφερομένων κριτηρίων.

8. Δεν επιβάλλονται κυρώσεις, όταν ο φορέας υποβάλλει αίτηση τροποποίησης της απόφασης υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου, λόγω μεταβολών, οι οποίες οφείλονται σε έκδοση μεταγενέστερου νόμου ή απόφασης δημόσιας αρχής, και ο φορέας αναγκάστηκε να τροποποιήσει το επενδυτικό σχέδιο εξαιτίας της συμμόρφωσης με το πλαίσιο αυτό.

9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζονται η διαδικασία ανάκλησης των αποφάσεων υπαγωγής ή και ανάκτησης ενισχύσεων, ο τρόπος επιβολής προστίμου και είσπραξής του, καθώς και κάθε άλλο συναφές με την εφαρμογή του παρόντος άρθρου θέμα.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος για την ανάκληση του φορολογικού οφέλους, την καταβολή των

οφειλόμενων φόρων, τον τύπο και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του οφειλόμενου ποσού φόρου, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

ΜΕΡΟΣ Β΄

ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 29

Καθορισμός κονδυλίων

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζεται ετησίως το ποσό κατά είδος ενίσχυσης που χορηγείται ανά καθεστώς, που συνίσταται και προκηρύσσεται βάσει του παρόντος. Με όμοια απόφαση μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ως άνω ποσά, έως το προβλεπόμενο στον Γ.Α.Κ. όριο ανά καθεστώς.
2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων κατανέμονται τα ποσά της παρ. 1 μεταξύ των αρμοδίων φορέων εφαρμογής της παρ. 3 του άρθρου 17.

Άρθρο 30

Προκήρυξη καθεστώτων

1. Οι προκηρύξεις καθεστώτων έχουν σταθερό ετήσιο κύκλο για όλα τα έτη ισχύος του παρόντος. Στην περίπτωση της άμεσης αξιολόγησης, η προκήρυξη γίνεται άπαξ ετησίως. Στην περίπτωση της συγκριτικής αξιολόγησης, οι προκηρύξεις κάθε καθεστώτος γίνονται σε τακτά χρονικά διαστήματα κατ' έτος με διάρκεια ισχύος κάθε προκήρυξης τους τρεις (3) μήνες χωρίς τη δυνατότητα χορήγησης παράτασης. Τα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος προκηρύσσονται με αποφάσεις του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
2. Η απόφαση προκήρυξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα παρακάτω:
  - α. Τον στόχο του καθεστώτος,
  - β. τη διάρκεια του καθεστώτος και των κύκλων υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής,
  - γ. τον συνολικό προϋπολογισμό του καθεστώτος και την προέλευση της δημόσιας χρηματοδότησης για κάθε κύκλο υποβολής,
  - δ. τη μορφή και το ύψος των χορηγούμενων ενισχύσεων, καθώς και τον τρόπο χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων, ανάλογα με το είδος της χορηγούμενης ενίσχυσης,
  - ε. τους αρμόδιους φορείς εφαρμογής του καθεστώτος ενίσχυσης,
  - στ. τις προδιαγραφές, τους πρόσθετους όρους, τους περιορισμούς και τις προϋποθέσεις των επενδυτικών σχεδίων που είναι επιλέξιμα,
  - ζ. τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών, όπου αυτό απαιτείται,
  - η. τα κριτήρια αξιολόγησης, καθώς και την ελάχιστη βαθμολογία που απαιτείται να λάβει το σχέδιο, προκειμένου να είναι επιλέξιμο,

- θ. τα συνοδευτικά δικαιολογητικά για την υποβολή των αιτήσεων υπαγωγής και τροποποίησης της απόφασης υπαγωγής,
- ι. τα δικαιολογητικά για την υποβολή αιτημάτων τακτικού ελέγχου,
- ια. τα δικαιολογητικά για την αίτηση ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων, καθώς και τους όρους και τις προϋποθέσεις για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης,
- ιβ. το ύψος του παραβόλου για την υποβολή αιτήσεων υπαγωγής, αιτημάτων τροποποίησης των αποφάσεων υπαγωγής, καθώς και ελέγχου επενδυτικών σχεδίων,
- ιγ. τις υποχρεώσεις των ενισχυόμενων φορέων, τόσο κατά το στάδιο πραγματοποίησης του σχεδίου, όσο και μετά την ολοκλήρωσή του,
- ιδ. τυχόν άλλες ρυθμίσεις που ορίζονται στις διατάξεις των καθεστώτων ενίσχυσης.
3. Η απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος ενίσχυσης συνιστά αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής ενάριθμου έργου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Το ποσό ενίσχυσης της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του μισθολογικού κόστους, όπως ορίζεται με την κοινή απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 29, αποτελεί τον προϋπολογισμό του ενάριθμου έργου.
4. Στις συλλογικές αποφάσεις του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων εγγράφονται οι αποφάσεις υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων του παρόντος οι οποίες δύνανται να συγχρηματοδοτηθούν από επιχειρησιακά προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) της περιόδου 2021 - 2027.
5. Για την υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων στα καθεστώτα ενισχύσεων έχουν εφαρμογή τα όρια κοινοποίησης της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄

ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Άρθρο 31

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων που προάγουν τον ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό, τη χρήση τεχνολογιών της «Βιομηχανίας 4.0» και αναβαθμίζουν τις σχετικές δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού.

Άρθρο 32

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Α΄ επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5 και σύμφωνα με το Παράρτημα Α, που αναβαθμίζουν τεχνολογικά υφιστάμενες μονάδες,

εισάγουν νέες ψηφιακές λειτουργίες και διαδικασίες και συνδυάζουν μεθόδους παραγωγής με σύγχρονη τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών.

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν τυχόν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 33.

3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια χωρίς την πλήρωση της προϋπόθεσης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 33.

Άρθρο 33 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β :

α. Τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1.

β. Τις δαπάνες για καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4.

γ. Τις δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5.

δ. Τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7.

ε. Τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12.

στ. Τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) της παρ. 8.

ζ. Τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11.

η. Τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 32 οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α. Ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

β. Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36-40, 43 και 45-49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

γ. Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

δ. Ενισχύσεις προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17-20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

ε. Οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 34

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων:
  - α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις χορηγείται το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για όλα τα είδη ενισχύσεων της παρ. 1.
  - β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης που χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
3. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 33 παρέχονται στο ανώτερο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.
4. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.
5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 32 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις και μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής. Οι επιχειρήσεις αυτές δύναται να ενισχυθούν με το σύνολο των κινήτρων της παρ. 1, εφόσον είναι πολύ μικρές και μικρές. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

Άρθρο 35

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 36

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται αποκλειστικά στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 37 **Καθορισμός ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης δύναται να καθορίζονται το ειδικό πλαίσιο, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και τυχόν περιορισμοί για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο παρόν.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄ **ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ**

Άρθρο 38 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων που αφορούν σε δραστηριότητες στην κυκλική οικονομία και στη βιώσιμη ανάπτυξη και υιοθετούν τεχνολογίες που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην ενεργειακή αναβάθμιση των επιχειρηματικών μονάδων.

Άρθρο 39 **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Τα υπαγόμενα στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Β΄ επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5 και σύμφωνα με το Παράρτημα Α με αντικείμενο την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και λοιπές υφιστάμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες με την προϋπόθεση υλοποίησης δαπανών για μέτρα ενεργειακής απόδοσης και προστασίας του περιβάλλοντος.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να περιλαμβάνουν τυχόν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 40.
3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια χωρίς την πλήρωση της προϋπόθεσης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 40.

Άρθρο 40 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του άρθρου 6.
2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β :
  - α. Τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1.
  - β. Τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7.
  - γ. Τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8.
  - δ. Τις δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11.
  - ε. Τις δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12.
  - στ. Τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13.
  - ζ. Τις δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος της παρ. 6.
3. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 39 οι κατηγορίες δαπανών είναι οι ακόλουθες:
  - α. Ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25, 26, 28 και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.
  - β. Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36-40, 43 και 45-49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.
  - γ. Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.
  - δ. Ενισχύσεις για εργαζόμενους σε μειονεκτική θέση και εργαζόμενους με αναπηρία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 32-35 του Τμήματος 6 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
  - ε. Ενισχύσεις προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17-20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
  - στ. Οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 41

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων:
  - α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για όλα τα είδη ενισχύσεων της παρ. 1.
  - β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης που χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

3. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 40 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

4. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 39, τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις και μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής. Οι επιχειρήσεις αυτές δύνανται να ενισχυθούν με το σύνολο των κινήτρων της παρ. 1, εφόσον είναι πολύ μικρές και μικρές. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

Άρθρο 42 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 43 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 44 **Καθορισμός ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να καθορίζονται ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο παρόν.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄ **ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ**

Άρθρο 45 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση νέων επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας και η κάλυψη δαπανών σύστασης των εταιρειών, ερευνητικών δραστηριοτήτων, αλλά και δαπανών υλοποίησης αρχικών επενδύσεων.

Άρθρο 46

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5 και σύμφωνα με το Παράρτημα Α και εμπίπτουν στην πρωτογενή παραγωγή, στη μεταποίηση γεωργικών προϊόντων, στην αλιεία, στην έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία, στον ψηφιακό και τεχνολογικό μετασχηματισμό, στη μεταποίηση και στην εφοδιαστική αλυσίδα.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και δύναται να συμπεριλαμβάνουν και επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 47.
3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια χωρίς την πλήρωση της προϋπόθεσης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 47.

Άρθρο 47

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.
2. Στα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια παρέχεται και η δυνατότητα ενίσχυσης, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:
  - α) Δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,
  - β) δαπάνες εκκίνησης για υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις της παρ. 2,
  - γ) δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ της παρ. 4,
  - δ) δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
  - ε) δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8,
  - ζ) δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
  - η) δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
  - θ) δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,
  - ι) δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12 και
  - ια) δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13.
3. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 46 οι κατηγορίες δαπανών είναι οι ακόλουθες:
  - α) Ενισχύσεις για πρόσβαση ΜμΕ σε χρηματοδότηση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 22 του Τμήματος 3 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.
  - β) Ενισχύσεις προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
  - γ) Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25, 26, 28 και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

δ) Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

ε) Οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των ως άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 48

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης και της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου μέσω ταμείου συμμετοχών, σύμφωνα με το άρθρο 21 Γ.Α.Κ., όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.

Ειδικά το κίνητρο της χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου λαμβάνει τις εξής μορφές:

α. Ίδια κεφάλαια ή οιονεί ίδια κεφάλαια ή επενδυτική χορηγία για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις,

β. δάνεια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες αρχικών επενδύσεων χορηγούνται στα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

3. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 47 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ.

4. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ.

5. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 46 χορηγούνται με βάση τις εντάσεις και μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

Άρθρο 49

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι υπό σύσταση Πολύ Μικρές και Μικρές Επιχειρήσεις, στο εταιρικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν μόνο φυσικά πρόσωπα χωρίς προηγούμενη μετοχική συμμετοχή σε εταιρείες, με την εξαίρεση κατοχής μετοχών εταιρειών εισηγμένων στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών (ΧΑΑ). Η επιλεξιμότητα προϋποθέτει ότι τα φυσικά πρόσωπα δεν έχουν παρουσιάσει προηγούμενη επιχειρηματική δραστηριότητα και βασίζεται σε εισοδηματικά κριτήρια που εξειδικεύονται στις σχετικές προκηρύξεις.

Άρθρο 50

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του

Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των περιφερειών της χώρας.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 13.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ **ΔΙΚΑΙΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ**

Άρθρο 51 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στις περιοχές των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης με στόχο τη στήριξη της απασχόλησης και ανάπτυξης των περιοχών που επηρεάζονται περισσότερο από τη μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία.

Άρθρο 52 **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5 και σύμφωνα με το Παράρτημα Α, τα οποία υλοποιούνται στις περιοχές των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ).
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να συμπεριλαμβάνουν και επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 53.
3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια χωρίς την πλήρωση της προϋπόθεσης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες μόνο από τις αναφερόμενες στην παρ. 3 του άρθρου 53 κατηγορίες.

Άρθρο 53 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.
2. Στα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια παρέχεται και η δυνατότητα ενίσχυσης, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:
  - α. Δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,
  - β. δαπάνες για καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,
  - γ. δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,
  - δ. δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
  - ε. δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

στ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8,
ζ. δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11 και
η. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 52 οι κατηγορίες δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) Ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

β) Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

γ) Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,

δ) Ενισχύσεις προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17-20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,

ε) Οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των ως άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 54

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.

2α. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 57.

β. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων των παρ. 2 και 3 του άρθρου 53 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 57.

3α. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει τα τιθέμενα όρια της κάθε κατηγορίας επιλέξιμων δαπανών του Γ.Α.Κ. 651/2014, με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 57.

β. Στα μεγάλα επενδυτικά σχέδια παρέχεται έως το ανώτερο επιτρεπόμενο ποσό, σύμφωνα με τις διατάξεις για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, ύστερα από κοινοποίηση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4. Οι φορείς των υπαγόμενων στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων έχουν δικαίωμα να κάνουν χρήση της διαδικασίας ταχείας αδειοδότησης μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, όπως αυτή προβλέπεται στον νόμο για την προσέλκυση των στρατηγικών επενδύσεων, χωρίς τις προβλεπόμενες στον νόμο αυτό διαδικασίες υπαγωγής. Οι φορείς των ως άνω επενδυτικών σχεδίων δεν δύνανται να κάνουν χρήση καμίας εκ των λοιπών ευνοϊκών ρυθμίσεων του οικείου νόμου, όπως εκάστοτε ισχύει.

Άρθρο 55

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος του Υποκεφαλαίου Δ' είναι:

- α. Οι Πολύ Μικρές, Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις,
β. Οι Μεγάλες Επιχειρήσεις για παραγωγικές επενδύσεις, μόνο εφόσον οι επενδύσεις αυτές είναι απαραίτητες για την υλοποίηση των Εδαφικών Σχεδίων Δίκαιης Μετάβασης, υπό τον όρο ότι συμβάλλουν στη μετάβαση προς μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία της Ένωσης έως το 2050 και στην επίτευξη συναφών περιβαλλοντικών στόχων, είναι απαραίτητες για τη δημιουργία θέσεων εργασίας στο προσδιορισθέν έδαφος και δεν οδηγούν σε μετεγκατάσταση.

Άρθρο 56 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
2. Η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων για την υποδοχή των επενδυτικών σχεδίων, την αξιολόγηση, έγκριση, τις πιστοποιήσεις υλοποίησης και ολοκλήρωσης, καθώς και την παρακολούθηση αυτών, αποκτά τον ρόλο του Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης.
2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 57 **Καθορισμός ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

1. Με την απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος σύμφωνα με το άρθρο 30 δύναται να καθορίζονται και το είδος ή η ένταση ή το ποσό των ενισχύσεων του άρθρου 54 σύμφωνα με το μέγεθος των επιχειρήσεων, τις επιλέξιμες δαπάνες και την περιοχή υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων εντός των περιοχών που καλύπτουν τα Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ).
2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του συναρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζεται το ειδικότερο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος κεφαλαίου στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων από το ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2021-2027.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε **ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ**

Άρθρο 58 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων που προάγουν την έρευνα και προωθούν την ανάπτυξη και την εφαρμογή ιδεών και τεχνολογιών που βελτιώνουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες και καθιστούν την παραγωγή αποδοτικότερη.

Άρθρο 59
Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5, τα οποία, σύμφωνα με το Παράρτημα Α, συμβάλλουν στην ανάπτυξη τεχνολογίας ή στη δια της τεχνολογικής ανάπτυξης παροχή υπηρεσιών, στην παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή στην εισαγωγή διαδικαστικών ή οργανωτικών καινοτομιών, στην αξιοποίηση αποτελεσμάτων της έρευνας, στην αύξηση της απασχόλησης και στη δημιουργία θέσεων εργασίας υψηλής προστιθέμενης αξίας.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 και δύναται να συμπεριλαμβάνουν και επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 60.
3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια χωρίς την πλήρωση της προϋπόθεσης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 60.

Άρθρο 60
Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.
2. Στα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια παρέχεται και η δυνατότητα ενίσχυσης, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β :
  - α. Δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,
  - β. δαπάνες για καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,
  - γ. δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,
  - δ. δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
  - ε. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ,
  - στ. δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
  - ζ. δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
  - η. δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,
  - θ. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,
  - ι. δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15.
3. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 59 οι κατηγορίες δαπανών είναι οι ακόλουθες:
  - α. Ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.
  - β. Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 40, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.
  - γ. Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,

δ. Ενισχύσεις προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17-20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου III του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,

ε. Οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των ως άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 61

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για όλα τα είδη ενισχύσεων της παρ. 1.

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης που χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

3. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 60 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ.

4. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 59, τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις και μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου ευρώ (1.000.000 €) στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου III του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής. Οι επιχειρήσεις αυτές δύνανται να ενισχυθούν με το σύνολο των κινήτρων της παρ. 1, εφόσον είναι πολύ μικρές και μικρές. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

Άρθρο 62

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 63

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 64

Καθορισμός ειδικού πλαισίου καθεστώτος

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού δύνανται να καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο παρόν.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ-ΑΛΙΕΙΑ

Άρθρο 65

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επιχειρηματικών δραστηριοτήτων της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων και της αλιείας.

Άρθρο 66

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια αφορούν στους τομείς:
  - α. Της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, όπως ορίζεται στο στοιχείο της περ. 9 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ.,
  - β. της μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων, όπως ορίζεται στο στοιχείο της περ. 10 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ.,
  - γ. της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την κοινή οργάνωση των αγορών των προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (L 354), υπό την επιφύλαξη του Γ.Α.Κ. και του Κανονισμού 1388/2014 της Επιτροπής, της 16ης Δεκεμβρίου 2014, σχετικά με την κήρυξη κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, ως συμβατών με την εσωτερική αγορά (L 369).
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται εντάσσονται σε μια (1) τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και δύνανται να περιλαμβάνουν πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 67, υπό την επιφύλαξη των ειδικότερα οριζόμενων για την πρωτογενή γεωργική παραγωγή, την αλιεία και τις υδατοκαλλιέργειες.

Άρθρο 67

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.
2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:
  - α. Δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜμΕ) της παρ. 1,
  - β. δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
  - γ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) της παρ. 8,
  - δ. δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
  - ε. δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
  - στ. δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,
  - ζ. δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,
  - η. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,
  - θ. δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και
  - ι. δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15.

Άρθρο 68

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, της παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις:
  - α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το ογδόντα τοις εκατό (80%) του κινήτρου της επιχορήγησης του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή το εκατό τοις εκατό (100%), εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3. Τα λοιπά είδη κινήτρων χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
  - β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της παρ. 1 πλην της επιχορήγησης, στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή στο εκατό τοις εκατό (100%), εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3.
3. Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων προβλέπονται σύμφωνα με την παρ. 2 στα επενδυτικά σχέδια που:
  - α. Ανήκουν στον τομέα της αγροδιατροφής,
  - β. υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:
    - βα. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,
    - ββ. παραμεθόριες περιοχές, δηλαδή περιοχές εντός τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα.
    - βγ. νησιωτικές περιοχές, δηλαδή νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, και
    - βδ. από επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά σχέδια:
      - βδα. υλοποιούνται σε Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.) εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.) και σε Οργανωμένου Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (Ο.Υ.Μ.Ε.Δ.),

εφόσον δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης,

βδβ. υλοποιούνται σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα,

βδγ. αφορούν σε επαναλειτουργία βιομηχανικών μονάδων, που έχουν παύσει τη λειτουργία τους. Η δε αξία του πάγιου εξοπλισμού της βιομηχανικής μονάδας, η οποία πρόκειται να επαναλειτουργήσει, καλύπτει ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) του ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 67 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού (Γ.Α.Κ.).

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη τυχόν μικρότερου ορίου των κανονισμών για την πρωτογενή γεωργική παραγωγή, την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια.

Άρθρο 69 Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 70 Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των περιφερειών της χώρας.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 71 Καθορισμός ειδικού πλαισίου καθεστώτος

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύνανται να καθορίζονται ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή στα καθεστάτα ενισχύσεων του παρόντος, επενδυτικών σχεδίων στον τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, όπως ορίζεται στα στοιχεία 8 και 10 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ.. Η ως άνω κοινή υπουργική απόφαση ρυθμίζει αποκλειστικά τις περιπτώσεις, στις οποίες η ενίσχυση του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες του σχεδίου ή το μισθολογικό κόστος των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και όχι: α) με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή

β) όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς της περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 1 του Γ.Α.Κ..

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύνανται να υπάγονται σε καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος είδη επενδυτικών σχεδίων στους τομείς:

αα. Της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 354), με την επιφύλαξη του Γ.Α.Κ. και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 (ΕΕ L 369) της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2014,

ββ. της γεωργίας, σύμφωνα με το στοιχείο 9 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ..

Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι προδιαγραφές, οι πρόσθετοι όροι, η νομική μορφή των ενισχυόμενων επιχειρήσεων, οι περιορισμοί και προϋποθέσεις, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια των τομέων αυτών.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ' ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ – ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ

Άρθρο 72 Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων που ανήκουν στον τομέα της μεταποίησης, πλην της μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων για τα οποία θεσπίζεται ειδικό καθεστώς, και των επενδυτικών σχεδίων στον κλάδο της εφοδιαστικής αλυσίδας, με αντικείμενο την τεχνολογική, παραγωγική, διοικητική και οργανωτική αναβάθμιση, καθώς και την καινοτόμο και εξωστρεφή ανάπτυξη και μεγέθυνση, με στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης των επιχειρήσεων στην εγχώρια και διεθνή αγορά.

Άρθρο 73 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5, τα οποία, σύμφωνα με το Παράρτημα Α, εμπίπτουν στον τομέα της μεταποίησης, πλην της μεταποίησης των γεωργικών προϊόντων του Υποκεφαλαίου ΣΤ'.

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και δύνανται να περιλαμβάνουν και πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 74.

Άρθρο 74 Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύνανται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:

α. Δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

- γ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8,
- δ. δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
- ε. δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
- στ. δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,
- ζ. δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,
- η. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,
- θ. δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και
- ι. δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15.

Άρθρο 75

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις:
  - α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το ογδόντα τοις εκατό (80%) του κινήτρου της επιχορήγησης του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή το εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3. Τα λοιπά είδη κινήτρων χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
  - β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της παρ. 1 πλην της επιχορήγησης, στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή στο εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3.
3. Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων προβλέπονται σύμφωνα με την παρ. 2 στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:
  - α. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των Δημοτικών Ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,
  - β. παραμεθόριες περιοχές, δηλαδή περιοχές σε απόσταση τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,
  - γ. νησιωτικές περιοχές, δηλαδή νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.
4. Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων προβλέπονται σύμφωνα με την παρ. 2 στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται από επιχειρήσεις των οποίων τα επενδυτικά σχέδια:
  - α. Υλοποιούνται σε Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.), εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.) και σε Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (Ο.Υ.Μ.Ε.Δ.) και δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης,
  - β. υλοποιούνται σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα,
  - γ. αφορούν σε επαναλειτουργία βιομηχανικών μονάδων, που έχουν παύσει τη λειτουργία τους. Η αξία του πάγιου εξοπλισμού της βιομηχανικής μονάδας, η οποία πρόκειται να επαναλειτουργήσει, πρέπει να καλύπτει ποσοστό τουλάχιστον πενήντα τοις εκατό (50%) του ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.
5. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 74 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού.

6. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 76 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 77 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των περιφερειών της χώρας.
2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ **ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ**

Άρθρο 78 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων που στοχεύουν στη διεύδυση σε νέες αγορές του εξωτερικού με την εξαγωγή των προϊόντων ή των υπηρεσιών τους.

Άρθρο 79 **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5, τα οποία σύμφωνα με το Παράρτημα Α αναπτύσσουν επιχειρηματική εξωστρέφεια και εξαγωγικές δραστηριότητες σε ποσοστό που προσδιορίζεται με την απόφαση προκήρυξης του άρθρου 30.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και δύναται να περιλαμβάνουν τυχόν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 80.
3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια χωρίς την πλήρωση της προϋπόθεσης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 80.

Άρθρο 80 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.
2. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:
  - α. Δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,
  - β. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13 και
  - γ. δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14.
3. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 79 οι κατηγορίες δαπανών είναι οι ακόλουθες:
  - α) Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση, του άρθρου 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
  - β) Ενισχύσεις για εργαζόμενους σε μειονεκτική θέση και εργαζόμενους με αναπηρία, των άρθρων 32 έως 35 του Τμήματος 6 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
  - γ) Ενισχύσεις προς ΜμΕ, των άρθρων 17 έως 20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
  - δ) Οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 81 **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων:
  - α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για όλα τα είδη ενισχύσεων της παρ. 1.
  - β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης που χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
3. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 80 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ.
4. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.
5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 79, τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις στο 100% των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής και μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου ευρώ (1.000.000 €).

Οι επιχειρήσεις αυτές δύνανται να ενισχυθούν με το σύνολο των κινήτρων της παρ. 1, εφόσον είναι πολύ μικρές και μικρές. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

Άρθρο 82 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 83 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των περιφερειών της χώρας.
2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄ **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Άρθρο 84 **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η χορήγηση ενισχύσεων σε ένα ευρύ πεδίο τουριστικών επενδύσεων που αφορούν κυρίως στη δημιουργία, την επέκταση, τον εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής, τουριστικών καταλυμάτων στο σύνολο της Επικράτειας με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος.

Άρθρο 85 **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια αφορούν:
  - α) ίδρυση ή επέκταση ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,
  - β) εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων, μετά πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της προηγούμενης επένδυσης εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής της μονάδας,
  - γ) επέκταση και εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους, με την προϋπόθεση ότι στο διάστημα διακοπής δεν έχει γίνει αλλαγή

χρήσης του κτηρίου και ότι μέσω της επέκτασης ή του εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,

δ) ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής Τουριστικών Οργανωμένων Κατασκηνώσεων (camping), τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,

ε) ίδρυση και εκσυγχρονισμό ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων εντός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτηρίων, τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον δύο (2) αστέρων,

στ) ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014 (Α' 155), που κατατίθενται ως ενιαία σχέδια. Δεν περιλαμβάνονται τα προς μεταβίβαση ή μακροχρόνια μίσθωση κτίρια και εγκαταστάσεις.

ζ) ίδρυση ξενώνων φιλοξενίας νέων, μόνο για μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις.

η) ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας (condo hotels), όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση ή η μακροχρόνια μίσθωση ενισχυόμενων τμημάτων αυτών λαμβάνει χώρα μετά τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του φορέα της επένδυσης, με την επιφύλαξη του άρθρου 21 του παρόντος.

2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και δύναται να περιλαμβάνουν τυχόν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 86.

Άρθρο 86 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.

2. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β :

α. Δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,

γ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8,

δ. δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. δαπάνες για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων της παρ. 11,

ζ. δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων της παρ. 12,

η. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

θ. δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και

ι. δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15.

Άρθρο 87 **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις:
  - α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις χορηγείται το ογδόντα τοις εκατό (80%) του κινήτρου της επιχορήγησης του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή το εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3. Τα λοιπά είδη κινήτρων χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
  - β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της παρ. 1 πλην της επιχορήγησης, στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή στο εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3.
3. Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων προβλέπονται σύμφωνα με την παρ. 2 στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:
  - α. Ορεινή περιοχή, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των Δημοτικών Ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,
  - β. παραμεθόρια περιοχή, δηλαδή περιοχή σε απόσταση τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα.
  - γ. νησιωτική περιοχή, δηλαδή τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, και
  - δ. σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.
4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 86 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού.
5. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 88 **Δικαιούχοι**

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 89 **Διαδικασία αξιολόγησης**

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των περιφερειών της χώρας.
2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 90 **Καθορισμός ειδικού πλαισίου καθεστώτος**

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού, η οποία δεν δύναται να τροποποιηθεί πριν την παρέλευση διετίας από την έκδοσή της, δύναται να καθορίζονται περιοχές της Επικράτειας οι οποίες παρουσιάζουν υπερσυγκέντρωση τουριστικής δραστηριότητας και οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος ή και από είδη ενισχύσεων της παρ. 1 του άρθρου 87.
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύναται να καθορίζονται το είδος και η έκταση των έργων που εντάσσονται στον εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων, ώστε ο εκσυγχρονισμός να θεωρείται ολοκληρωμένης μορφής.
3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύναται να καθορίζονται το είδος και η έκταση των έργων που εντάσσονται στον εκσυγχρονισμό των τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings), ώστε ο εκσυγχρονισμός να θεωρείται ολοκληρωμένης μορφής.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 91

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων που αφορούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού και στοχεύουν στην αξιοποίηση και ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των περιοχών της χώρας, όπως γεωγραφικών, κοινωνικών, πολιτισμικών, θρησκευτικών.

Άρθρο 92

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια αφορούν:
  - α. Εγκαταστάσεις ειδικής τουριστικής υποδομής, όπως συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικούς λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού [μονάδες ιαματικής θεραπείας, κέντρα ιαματικού τουρισμού θερμαλισμού, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα αναζωογόνησης (spa)], κέντρα προπονητικού αθλητικού τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια, αυτοκινητοδρόμια, όπως αυτές ορίζονται στον ν. 4276/2014 (Α΄155),
  - β. εγκαταστάσεις αγροτουρισμού ή οινοτουρισμού ή γεωτουρισμού.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται, πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν τυχόν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 93.

Άρθρο 93

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων στο άρθρο 6 επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων.

2. Συμπληρωματικά με τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:

- α. Δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜΜΕ της παρ. 1,
- β. δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
- γ. δαπάνες συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8,
- δ. δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
- ε. δαπάνες εγκατάστασης αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
- στ. δαπάνες αποκατάστασης μολυσμένων χώρων της παρ. 11,
- ζ. δαπάνες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων της παρ. 12,
- η. δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13,
- θ. δαπάνες συμμετοχής ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και
- ι. δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15.

Άρθρο 94

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 το άρθρου 9.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τις εξής εντάσεις:

α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το ογδόντα τοις εκατό (80%) του κινήτρου της επιχορήγησης του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή το εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3. Τα λοιπά είδη κινήτρων χορηγούνται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της παρ. 1 του παρόντος άρθρου πλην της επιχορήγησης, στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή στο εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3 του παρόντος.

3. Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων προβλέπονται σύμφωνα με την παρ. 2 στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε:

α. Ορεινή περιοχή, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των Δημοτικών Ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. παραμεθόρια περιοχή, δηλαδή περιοχή σε απόσταση τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιωτική περιοχή, δηλαδή τα νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, και

δ. σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 93 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 95

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 96

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας.
2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

Άρθρο 97

Καθορισμός ειδικού πλαισίου καθεστώτος

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύναται να καθορίζονται οι προδιαγραφές και οι όροι που πρέπει να πληρούν επενδυτικά σχέδια του παρόντος.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄

ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

Άρθρο 98

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση μεγάλων επενδυτικών σχεδίων που αφορούν κλάδους της οικονομίας με σημαντικές επιδράσεις στις τοπικές οικονομίες.

Άρθρο 99

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5 και σύμφωνα με το Παράρτημα Α, εξαιρουμένων αυτών που εμπίπτουν στα καθεστώτα ενισχύσεων της αγροδιατροφής - πρωτογενούς παραγωγής και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων – αλιείας των άρθρων 65 έως 71, της μεταποίησης – εφοδιαστικής αλυσίδας των άρθρων 72 έως 77, της ενίσχυσης τουριστικών επενδύσεων των άρθρων 84 έως 90 και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού των άρθρων 91 έως 97, και με την προϋπόθεση ότι ο προϋπολογισμός του συνόλου των επιλέξιμων δαπανών υπερβαίνει το ποσό των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και δύναται να περιλαμβάνουν τυχόν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 100.

Άρθρο 100

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.
2. Συμπληρωματικά με τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός Περιφερειακών Ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:
  - α. Δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,
  - β. δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
  - γ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8,
  - δ. δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
  - ε. δαπάνες εγκατάστασης αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
  - στ. δαπάνες αποκατάστασης μολυσμένων χώρων της παρ. 11,
  - ζ. δαπάνες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων της παρ. 12,
  - η. δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13,
  - θ. δαπάνες συμμετοχής ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14,
  - ι. δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15,
  - ια. δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης της παρ. 3,
  - ιβ. δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ της παρ. 4 και
  - ιγ. δαπάνες διαδικαστικής και οργανωτικής καινοτομίας για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5.

Άρθρο 101

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Το ποσοστό ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις:
  - α. Στις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το ογδόντα τοις εκατό (80%) του κινήτρου της επιχορήγησης του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή το εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3. Τα λοιπά είδη κινήτρων χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
  - β. Στις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της παρ. 1 πλην της επιχορήγησης, το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή το εκατό τοις εκατό (100%), εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3.
3. Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων προβλέπονται σύμφωνα με την παρ. 2 στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:
  - α. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των Δημοτικών Ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,
  - β. παραμεθόριες περιοχές, δηλαδή περιοχές σε απόσταση τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα.

γ. νησιωτικές περιοχές, δηλαδή νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, και

δ. σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 100 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 102

Διαδικασία ταχείας αδειοδότησης

Οι φορείς των υπαγόμενων στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων δύνανται να κάνουν χρήση της διαδικασίας ταχείας αδειοδότησης μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Στρατηγικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, όπως αυτή προβλέπεται στον νόμο των στρατηγικών επενδύσεων, χωρίς τις προβλεπόμενες στον νόμο αυτό διαδικασίες υπαγωγής. Οι φορείς των ως άνω σχεδίων δεν μπορούν να κάνουν χρήση καμίας εκ των λοιπών ευνοϊκών ρυθμίσεων του οικείου νόμου.

Άρθρο 103

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 104

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄

ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΑΞΙΑΣ

Άρθρο 105

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στους κλάδους που αποτελούν ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας, προκειμένου να

επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας, να βελτιώνεται η ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων και παρεχόμενων υπηρεσιών, να καθίσταται αποτελεσματικός ο συντονισμός της προμηθευτικής αλυσίδας και να διαμορφώνονται όροι ενίσχυσης της εξωστρέφειας.

Άρθρο 106 **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια**

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5 και σύμφωνα με το Παράρτημα Α που εμπίπτουν στα πεδία των ευρωπαϊκών στρατηγικών αλυσίδων αξίας (μικροηλεκτρονική, υπολογιστές υψηλής απόδοσης, συσσωρευτές, διασυνδεδεμένα και αυτόνομα οχήματα, κυβερνοασφάλεια, προσωποποιημένη ιατρική και υγεία, βιομηχανία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, υδρογόνο, διαδίκτυο των πραγμάτων).
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον εκ των περιπτώσεων της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και δύναται να περιλαμβάνουν τυχόν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 107.
3. Στο παρόν καθεστώς δύναται να υπάγονται και επενδυτικά σχέδια χωρίς την πλήρωση της προϋπόθεσης του ολοκληρωμένου χαρακτήρα αρχικής επένδυσης της παρ. 1 του άρθρου 16, εφόσον αυτά περιλαμβάνουν δαπάνες, οι οποίες εντάσσονται στις κατηγορίες δαπανών της παρ. 3 του άρθρου 107.

Άρθρο 107 **Επιλέξιμες δαπάνες**

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του άρθρου 6.
2. Συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:
  - α. Δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,
  - β. δαπάνες που αφορούν την καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,
  - γ. δαπάνες διαδικαστικής και οργανωτικής καινοτομίας για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,
  - δ. δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
  - ε. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8,
  - στ. δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
  - ζ. δαπάνες εγκατάστασης αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
  - η. δαπάνες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων της παρ. 12,
  - θ. δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13 και
  - ι. δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15.
3. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 106, στην έννοια των δαπανών περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:
  - α) Ενισχύσεις για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α..Κ 651/2014 της Επιτροπής.
  - β) Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36-40, 43 και 45-49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής.

- γ) Ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
- δ) Ενισχύσεις για εργαζόμενους που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και εργαζόμενους με αναπηρία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 32-35 του Τμήματος 6 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
- ε) Ενισχύσεις προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17-20 του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ. 651/2014 της Επιτροπής,
- στ) Οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.
- Το ποσοστό συμμετοχής της κάθε δαπάνης επί του συνολικού κόστους ενίσχυσης του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.

Άρθρο 108

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, δηλαδή:
  - α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για όλα τα είδη ενισχύσεων της παρ. 1.
  - β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης που χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ποσοστού του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
3. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 104 παρέχονται στο ανώτερο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ.
4. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.
5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 106 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις και μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του ΓΑΚ 651/2014 της Επιτροπής. Οι επιχειρήσεις αυτές δύνανται να ενισχυθούν με το σύνολο των κινήτρων της παρ. 1, εφόσον είναι πολύ μικρές και μικρές. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης ή της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης.

Άρθρο 109

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 110

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της άμεσης αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ 360^ο

Άρθρο 111

Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων που υπάγονται στον παρόντα πλην συγκεκριμένων κατηγοριών για τις οποίες θεσπίζονται ειδικά καθεστώτα, τα οποία αφορούν στην υλοποίηση αρχικών επενδύσεων και τη δυνατότητα πραγματοποίησης πρόσθετων δαπανών, προς όφελος των επιχειρηματικών πρωτοβουλιών και της εθνικής οικονομίας.

Άρθρο 112

Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια είναι τα οριζόμενα στο άρθρο 5 και σύμφωνα με το Παράρτημα Α, εξαιρουμένων αυτών που εμπίπτουν στα καθεστώτα ενισχύσεων της αγροδιατροφής - πρωτογενούς παραγωγής και μεταποίησης γεωργικών προϊόντων – αλιείας των άρθρων 65 έως 71, της μεταποίησης – εφοδιαστικής αλυσίδας των άρθρων 72 έως 77, της ενίσχυσης τουριστικών επενδύσεων των άρθρων 84 έως 90 και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού των άρθρων 91 έως 97.
2. Τα επενδυτικά σχέδια που υποβάλλονται πρέπει να εντάσσονται σε μία τουλάχιστον από τις περιπτώσεις της παρ. 1 του άρθρου 16 (αρχική επένδυση) και δύναται να περιλαμβάνουν τυχόν επιπρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 113.

Άρθρο 113

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των προβλεπόμενων επιλέξιμων δαπανών περιφερειακών ενισχύσεων του άρθρου 6.
2. Συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β:
  - α. Δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,
  - β. δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7,
  - γ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ της παρ. 8,

- δ. δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,
- ε. δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,
- στ. δαπάνες αποκατάστασης μολυσμένων χώρων της παρ. 11,
- ζ. δαπάνες ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων της παρ. 12,
- η. δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13,
- θ. δαπάνες συμμετοχής ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 και
- ι. δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15.

Άρθρο 114

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9.
2. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τις εντάσεις:
  - α. Για τις πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις, χορηγείται το ογδόντα τοις εκατό (80%) του κινήτρου της επιχορήγησης του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή το εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3. Τα λοιπά είδη κινήτρων χορηγούνται στο ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.
  - β. Για τις μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα κίνητρα της παρ. 1 πλην της επιχορήγησης, στο ογδόντα τοις εκατό (80%) του ισχύοντος Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ή στο εκατό τοις εκατό (100%) εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παρ. 3.
3. Ειδικές κατηγορίες ενισχύσεων προβλέπονται σύμφωνα με την παρ. 2 στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:
  - α. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των Δημοτικών Ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,
  - β. παραμεθόριες περιοχές, δηλαδή περιοχές σε απόσταση τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,
  - γ. νησιωτικές περιοχές, δηλαδή νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, και
  - δ. σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.
4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 113 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γενικού Απαλλακτικού Κανονισμού, όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β.
5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ.

Άρθρο 115

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος αυτού είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13.

Άρθρο 116

Διαδικασία αξιολόγησης

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής στο καθεστώς ενίσχυσης υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της Χώρας.
2. Η αξιολόγηση των αιτήσεων γίνεται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, όπως αυτή περιγράφεται στο άρθρο 19.

ΜΕΡΟΣ Γ΄

ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ, ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ, ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

Άρθρο 117

Μητρώα Αξιολογητών Επενδυτικών Σχεδίων

1. Για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων του παρόντος αξιοποιούνται:

α. Το Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.) του οποίου η σύσταση προβλέπεται στο άρθρο 7 του π.δ. 33/2011 (Α΄ 83),

β. Το Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών – Λογιστών που συστήνεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων κατόπιν πρότασης της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων «Ε.Λ.Τ.Ε.» που έχει την ευθύνη του ελέγχου της πλήρωσης των τυπικών προσόντων των μελών του, τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α΄ 176), και που διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικής ευθύνης ποσού τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ανά συμβάν και συνολικού ποσού τουλάχιστον πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ ετησίως.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές – Λογιστές, που διενεργούν αξιολόγηση σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, εφαρμόζουν αναλογικά στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΕ) 537/2014 και στον ν. 4449/2017. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές – Λογιστές δεν δύνανται να διενεργούν αξιολόγηση σε επενδυτικό σχέδιο, εφόσον συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στην εκπόνηση του συγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου.

2. Η Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων μεριμνά για την κατάρτιση και επιμόρφωση των αξιολογητών και την περιοδική πιστοποίηση των δεξιοτήτων τους.

3. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των αξιολογητών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές, εκδίδεται από τη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων Οδηγός Δεοντολογίας Αξιολογητών, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Διεύθυνσης.

Άρθρο 118

Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων

1. Για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων συστήνεται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Επιτροπή Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, που αποτελείται από τρία (3) έως πέντε (5) άτομα. Στην απόφαση ορίζονται η σύνθεση και ο τρόπος επιλογής των μελών, καθώς και οι αρμοδιότητες και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής.

Τα μέλη της Επιτροπής δύναται να προέρχονται είτε από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17, συμπεριλαμβανομένων των Υπηρεσιών του Υπουργείου, είτε από τα μέλη των Μητρώων Αξιολογητών του άρθρου 117 (ΕΜΠΑ και Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών).

Για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση του έργου της Επιτροπής, αυτή μπορεί να ορίζει ειδικούς εισηγητές, οι οποίοι δεν είναι μέλη της. Οι εισηγητές μπορεί να προέρχονται από εξειδικευμένους φορείς, ή από τα Μητρώα Αξιολογητών του άρθρου 117.

Η απόφαση συγκρότησης κάθε Επιτροπής εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

2. Αναφορικά με τη σύσταση της Επιτροπής, εφαρμόζεται η υπ' αρ. 90280/18.8.2017 κοινή απόφαση του Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 2981), έως την έκδοση νέας απόφασης.

Άρθρο 119

Επιτροπή Ενστάσεων

1. Συστήνεται Επιτροπή εξέτασης των ενστάσεων με απόφαση των αρμόδιων οργάνων των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17 που αποτελείται από τρία (3) μέλη, τα οποία προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17. Η Επιτροπή αποφαινεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

2. Η σύνθεση, οι όροι και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής Ενστάσεων ορίζονται στην οικεία απόφαση προκήρυξης.

Άρθρο 120

Όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων

1. Η διενέργεια των ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στον παρόντα και στους ν. 4399/2016 (Α' 117), 3908/2011 (Α' 8) και 3299/2004 (Α' 261) πραγματοποιείται:

α. Από τα μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του π.δ. 33/2011 (Α' 83). Τα όργανα ελέγχου επενδύσεων συνιστώνται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο αριθμός των μελών τους, που δεν μπορεί να είναι μικρότερος από δύο (2) και η ιδιότητά τους, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επένδυσης, ο χρόνος και ο τρόπος συγκρότησής τους, και ανάλογα με το είδος του ελέγχου, οι αρμοδιότητές τους, το αντικείμενο του ελέγχου, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούνται να διενεργήσουν τον έλεγχο και να παραδώσουν την έκθεσή τους, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια για την εφαρμογή του παρόντος. Με την ίδια απόφαση δύναται να ορίζεται, ανάλογα με το καθεστώς ενίσχυσης ή το κόστος των επενδυτικών σχεδίων, η συγκρότηση των Οργάνων Ελέγχου από μέλη του Ε.Μ.Π.Ε., τα οποία αποτελούνται από ένα (1) τουλάχιστον μέλος κατόπιν κλήρωσης υποχρεωτικά και με ορισμό των λοιπών μελών έπειτα από πρόταση του αρμόδιου

φορέα της παρ. 3 του άρθρου 17. Δύναται, επίσης, να ορίζεται με την ίδια απόφαση ο μέγιστος ετήσιος αριθμός των επενδυτικών σχεδίων, τα οποία χρεώνεται κάθε μέλος Ε.Μ.Π.Ε., που προτείνεται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου.

Η απόφαση συγκρότησης κάθε οργάνου ελέγχου επένδυσης εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα εφαρμογής των αναπτυξιακών νόμων.

β. Από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία, κατ' επιλογή του φορέα. Στην περίπτωση αυτή, υποβάλλεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν) έκθεση ελέγχου περί πιστοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του επενδυτικού έργου ή της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, υπογεγραμμένη από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένος/η στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 176) και διαθέτει ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικής ευθύνης ποσού τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ ανά συμβάν και συνολικού ποσού τουλάχιστον πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) ευρώ ετησίως. Με αυτήν συνυποβάλλονται η έκθεση ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 4449/2017, υπογεγραμμένη από τον ως άνω ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή την ελεγκτική εταιρεία και σχετική βεβαίωση υλοποίησης από πολιτικό μηχανικό, καθώς και, όπου απαιτείται από το είδος και τους όρους υπαγωγής της επένδυσης, από μηχανικό κατάλληλης ειδικότητας ή και λογιστή - φοροτεχνικό Α' τάξης για τις οικονομικές καταστάσεις ή άλλης επαγγελματικής ειδικότητας πρόσωπο.

Η διενέργεια ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων από ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, όπως ορίζεται στην παρούσα, θεωρείται υποχρεωτικός έλεγχος. Οι ορκωτοί ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες που διενεργούν έλεγχο σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, εφαρμόζουν αναλογικά στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και στον ν. 4449/2017. Πέραν των ανωτέρω, απαγορεύεται να διενεργούν έλεγχο σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, ορκωτοί ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, οι οποίοι / οποίες συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στην εκπόνηση των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων.

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Λ.Τ.Ε., καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα) βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι σύμφωνα με τον ν. 4449/2017.

2. Η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης σύμφωνα με την ως άνω διαδικασία υπόκειται σε δειγματοληπτικό έλεγχο ποσοστού, τουλάχιστον τριάντα τοις εκατό (30%) ετησίως επί του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων, που διενεργείται από τριμελή επιτροπή και η οποία ορίζεται με απόφαση των αρμοδίων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17, αποτελούμενη από: α) ένα (1) υπάλληλο της αρμόδιας Υπηρεσίας, β) ένα (1) μέλος που προτείνεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας, μέλος του Ε.Μ.Π.Ε. και δ) ένα (1) μέλος που προτείνεται από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος, μέλος του Ε.Μ.Π.Ε. Το πόρισμα της τριμελούς επιτροπής κοινοποιείται στην αρμόδια Υπηρεσία. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται ο τρόπος, οι κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων και η διαδικασία άσκησης του δειγματοληπτικού ελέγχου, τα όρια ελέγχου επενδύσεων για κάθε επιτροπή, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του δειγματοληπτικού ελέγχου.

Σε περίπτωση που κατά τον ως άνω δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστωθούν αποκλίσεις και ανακριβείς δηλώσεις σε σχέση με όσα έχουν αναρτηθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα του Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν), επιβάλλονται κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 28.

3. Αν από τον δειγματοληπτικό έλεγχο της παρούσας διαπιστωθούν σοβαρές παραβάσεις των διατάξεων ως προς την πληρότητα της έκθεσης ελέγχου του άρθρου 32 του ν. 4449/2017 του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας ως προς την ολοκλήρωση της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) για περαιτέρω έλεγχο και για επιβολή των κυρώσεων της παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4449/2017.

4. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των ελεγκτών του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές, εκδίδεται Οδηγός Δεοντολογίας Ελεγκτών από τη Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Διεύθυνσης.

5. Το άρθρο 21 για τη διενέργεια ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων του παρόντος εφαρμόζεται ανάλογα και για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στους ν. 4399/2016, 3908/2011 και 3299/2004.

6. Για την εφαρμογή της παρ. 1, όσον αφορά την απόφαση σύστασης των Οργάνων Ελέγχου, εξακολουθεί να ισχύει η υπ' αρ. 118699/31.10.2017 κοινή απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 3929), έως την έκδοση νέας απόφασης της περ. α της παρ. 1.

7. Η υπ' αρ. 134020/23.12.2019 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β' 4767) διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης του τελευταίου εδαφίου της περ. β της παρ. 1.

8. Η υπ' αρ. 133829/23.12.2019 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της περ. β της παρ. 1.

Άρθρο 121

Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων συστήνεται Επιτροπή Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών, η οποία είναι πενταμελής και αποτελείται από υπαλλήλους του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή και των Περιφερειών.

Η Επιτροπή αυτή ασκεί, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες της παρ. 3 του άρθρου 17, τις εξής αρμοδιότητες:

α. Εξετάζει τις αιτήσεις των υποψήφιων αξιολογητών και ελεγκτών και εισηγείται σχετικά στο αρμόδιο όργανο, με απόφαση του οποίου εγγράφονται στα Μητρώα,

β. παρακολουθεί τη συμμόρφωση των εγγεγραμμένων στα Μητρώα στον παρόντα, καθώς και την ορθή εφαρμογή εκ μέρους τους του κανονιστικού πλαισίου,

γ. μπορεί να προβαίνει σε συστάσεις προς τους εγγεγραμμένους στα Μητρώα, να επιβάλει την προσωρινή τους παύση, καθώς και να εισηγείται προς το αρμόδιο όργανο την οριστική διαγραφή

τους, σε περιπτώσεις που διαπιστώνεται πλημμελής ή εκπρόθεσμη εκπλήρωση των καθηκόντων τους,

δ. διενεργεί ελέγχους στις εκθέσεις αξιολόγησης ή ελέγχου που υποβάλλουν οι εγγεγραμμένοι στα Μητρώα,

ε. συντάσσει Οδηγό Διαχείρισης των Μητρώων, ο οποίος περιλαμβάνει τα σχετικά με τα προσόντα και την αξιολόγηση των εγγεγραμμένων σε αυτά.

2. Η Επιτροπή στο τέλος κάθε έτους υποβάλλει έκθεση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών εφαρμογής του αναπτυξιακού νόμου, καθώς και προτάσεις για τη βελτίωσή τους.

3. Οι αρμοδιότητες και οι διαδικασίες λειτουργίας της Επιτροπής εξειδικεύονται στην απόφαση σύστασής της.

4. Για την εφαρμογή του παρόντος εξακολουθεί να ισχύει η υπ' αρ. 122368/16.11.2016 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 3800) για τη σύσταση Επιτροπής για τη Διαχείριση του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.) και του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.), του π.δ. 33/2011 (Α' 83), και τον έλεγχο των σχετικών Διαδικασιών.

Άρθρο 122 **Γνωμοδοτική Επιτροπή**

1. Σε κάθε φορέα της παρ. 3 του άρθρου 17 συστήνεται με απόφασή του Γνωμοδοτική Επιτροπή.

2. Στην απόφαση σύστασης ορίζονται η σύνθεση της Επιτροπής, τυχόν ειδικές περιπτώσεις σχετικά με την έκδοση αποφάσεων τροποποιήσεων, ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων για τις οποίες απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση, καθώς και κάθε θέμα σχετικό με τον τρόπο λειτουργίας της. Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής με δικαίωμα ψήφου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε (15). Τα μέλη αυτά προέρχονται από στελέχη των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17, συναρμόδιων υπηρεσιών και εποπτευόμενων φορέων, με εμπειρία σε θέματα του παρόντος νόμου, καθώς και από εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων και ειδικούς σε θέματα επενδύσεων. Η θητεία τους ορίζεται διετής.

Στις Επιτροπές συμμετέχει ο Νομικός Σύμβουλος ή Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους του οικείου φορέα, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

3. Έργο της Επιτροπής είναι η γνωμοδότηση για την έκδοση αποφάσεων ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων, εκτός από αυτές που εκδίδονται κατόπιν αιτήσεων των φορέων των επενδύσεων, καθώς και ο τρόπος συμμόρφωσης προς δικαστικές αποφάσεις και συστάσεις ελεγκτικών οργάνων για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον παρόντα και στους ν. 3908/2011 (Α' 8), 3299/2004 (Α' 261), 2601/1998 (Α' 81) και 1892/1990 (Α' 101).

4. Με απόφαση των ιδίων αρμοδίων οργάνων, η οποία αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτείται η Γνωμοδοτική Επιτροπή.

Άρθρο 123 **Επιτροπή Αξιολόγησης Τροποποιήσεων Αποφάσεων Υπαγωγής**

1. Συστήνεται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Επιτροπή που αποτελείται από τουλάχιστον (3) μέλη για την εξέταση:

α. Αιτημάτων τροποποιήσεων αποφάσεων υπαγωγής επενδυτικών σχεδίων στις διατάξεις του παρόντος καθώς και στους ν. 4399/2016 (Α' 117), 3908/2011 (Α' 8) και 3299/2004 (Α' 261),
β. πορισμάτων ελεγκτικών υπηρεσιών, και

γ. επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης υποχρεώσεων φορέων επενδύσεων,

Στην απόφαση ορίζονται η σύνθεση και ο τρόπος επιλογής των μελών, οι αρμοδιότητες και οι κανόνες λειτουργίας της Επιτροπής.

Τα μέλη της Επιτροπής δύναται να προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς εφαρμογής των αναπτυξιακών νόμων, συμπεριλαμβανομένων όλων των Υπηρεσιών των ανωτέρω φορέων.

Για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση του έργου της Επιτροπής, αυτή μπορεί να ορίζει εισηγητές που προέρχονται από την αρμόδια Υπηρεσία.

2. Η απόφαση συγκρότησης κάθε Επιτροπής εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Για τις αποζημιώσεις των μελών των Επιτροπών Αξιολόγησης Τροποποιήσεων Αποφάσεων Υπαγωγής ισχύουν αναλογικά τα οριζόμενα για τα μέλη της Επιτροπής Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών.

Άρθρο 124

Αποζημιώσεις μελών Επιτροπών

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζονται οι αποζημιώσεις των μελών του Μητρώου του άρθρου 117, των Επιτροπών των άρθρων 118, 119, 121, 122 και 123 και των Οργάνων Ελέγχου του άρθρου 120.

2. Για τις αποζημιώσεις της παρ. 1 έχει εφαρμογή η υπ' αρ. 26226/3.3.2017 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών (Υ.Ο.Δ.Δ. 117).

3. Για τις αποζημιώσεις της παρ. 1 εφαρμόζονται και στον παρόντα νόμο οι παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 80, και το δεύτερο, τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφια της παρ. 17 του άρθρου 85 του ν. 4399/2016 (Α' 117).

Άρθρο 125

Υποχρεώσεις μελών επιτροπών

Για τα μέλη των επιτροπών των άρθρων 118, 119, 121, 122 και 123 και των οργάνων ελέγχου του άρθρου 120, εφαρμόζονται τα άρθρα 1 έως 3 του ν. 3213/2003 (Α' 309) ως προς την υποχρέωση υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ, ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Άρθρο 126

Θέματα λειτουργίας του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού νόμου (ΠΣ-Αν)

1. Για την υποστήριξη της εφαρμογής των καθεστώτων του παρόντος λειτουργεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων Πληροφοριακό Σύστημα Αναπτυξιακού Νόμου (ΠΣ-Αν), το οποίο διαλειτουργεί με το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) η λειτουργία του οποίου διέπεται από τον ν. 4314/2014 (Α' 265).

Το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα διενεργείται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (ΠΣ-Αν).

Το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ) εξακολουθεί να λειτουργεί στο πλαίσιο της εφαρμογής των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων.

Τα Πληροφοριακά Συστήματα της παρούσας είναι προσβάσιμα μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ).

2. Κατ' εξαίρεση δύναται, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, να μην διενεργούνται διαδικασίες που προβλέπονται στον παρόντα, μέχρι να ολοκληρωθεί η υλοποίησή τους στο ΠΣ-Αν. Με όμοια απόφαση διαπιστώνεται η λειτουργικότητά τους κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο άρθρο 126. Τυχόν ενέργειες που έχουν υλοποιηθεί μέχρι να καταστούν οι αντίστοιχες διαδικασίες λειτουργικές, λαμβάνονται υπόψη για τις περαιτέρω διαδικασίες που προβλέπονται στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος.

3. Για όσα καθεστάτα του νόμου δεν υποβάλλονται τουλάχιστον είκοσι (20) τουλάχιστον αιτήματα, δεν είναι υποχρεωτική η διενέργεια πράξεων υλοποίησης και ολοκλήρωσης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακού νόμου (ΠΣ-Αν).

4. Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης της πορείας των αιτημάτων τους μέσω του ΠΣ-Αν.

Άρθρο 127

Όρια κοινοποίησης – δημοσιότητα

1. Για τους σκοπούς του παρόντος έχει εφαρμογή το άρθρο 9 του Γ.Α.Κ.

2. Κάθε πληροφορία που αφορά στην εφαρμογή των καθεστώτων του παρόντος αναρτάται σε ιστοσελίδα, ο διαδικτυακός τόπος της οποίας ανακοινώνεται μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Οι ανακοινώσεις, οι προσκλήσεις και οι εν γένει ενημερωτικές αναρτήσεις των υπηρεσιών στην ιστοσελίδα αυτή επέχουν θέση δημοσίευσης.

Άρθρο 128

Αξιολόγηση επιπτώσεων ενισχύσεων

Οι αρμόδιες υπηρεσίες εφαρμογής του παρόντος, υπό τον συντονισμό και σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), συλλέγουν, επεξεργάζονται και αναλύουν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα των ενισχυόμενων επενδύσεων και συντάσσουν αναφορές σε ετήσια βάση, οι οποίες ενδεικτικά περιλαμβάνουν στοιχεία σχετικά με τους πόρους που διατέθηκαν, τις επενδύσεις που ενισχύθηκαν, τις θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν ανά κλάδο και περιφέρεια, τα αποτελέσματα των ενισχύσεων στις επιχειρήσεις που τις λαμβάνουν, την επίδρασή τους στην ανάπτυξη και τις δημοσιονομικές

επιπτώσεις τόσο στον Τακτικό Προϋπολογισμό, όσο και στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Ο Υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων υποβάλλει το πρώτο τρίμηνο εκάστου έτους στη Βουλή των Ελλήνων σχετική έκθεση απολογισμού για την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και των προγενέστερων αναπτυξιακών νόμων.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ – ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 129

Εξουσιοδοτικές διατάξεις

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζονται το περιεχόμενο, οι ειδικοί όροι, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και οι περιορισμοί των επενδυτικών σχεδίων των παρ. 2, 3 και 4 του Παραρτήματος Α.
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας εξειδικεύονται οι επιλέξιμες δαπάνες των παρ. 6 έως 10 του Παραρτήματος Β, καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους και ρυθμίζεται κάθε συναφές θέμα.
3. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων δύναται να καθορίζονται τα δικαιολογητικά για την πραγματοποίηση ελέγχων των επενδύσεων που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β.
4. Για την υποβολή αιτημάτων τροποποιήσεων της παρ. 1 του άρθρου 22 απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το ύψος του οποίου καθορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών. Τα ως άνω ποσά μπορούν να αναπροσαρμόζονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών.
5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζεται η διαδικασία, τα δικαιολογητικά και κάθε άλλη αναγκαία ρύθμιση για την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 24.
6. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών εξειδικεύεται ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για κάθε φορολογικό έτος, τυχόν δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χρήση του φορολογικού οφέλους, το περιεχόμενο της Δήλωσης Φορολογικής Απαλλαγής (ΔΦΑ) της περ. ιβ΄ της παρ. 3 του άρθρου 25, καθώς και κάθε συναφές θέμα για την εφαρμογή του άρθρου 24.
7. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την καταβολή της επιχορήγησης, της επιδότησης της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης των καθεστώτων ενισχύσεων του Μέρους Β΄.

8. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικά με την παρακολούθηση τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 26.

9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων ορίζονται η διαδικασία ανάκλησης των αποφάσεων υπαγωγής ή και ανάκτησης ενισχύσεων, ο τρόπος επιβολής προστίμου και είσπραξής του, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα με την εφαρμογή του άρθρου 28.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος για την ανάκληση του φορολογικού οφέλους, την καταβολή των οφειλόμενων φόρων, τον τύπο και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του οφειλόμενου ποσού φόρου, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα του άρθρου 28.

11. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Οικονομικών καθορίζεται ετησίως το ποσό κατά είδος ενίσχυσης που χορηγείται ανά καθεστώς, που συνίσταται και προκηρύσσεται βάσει του άρθρου 29. Με όμοια απόφαση μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ως άνω ποσά, έως το προβλεπόμενο στον Γ.Α.Κ. όριο ανά καθεστώς.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης δύναται να καθορίζονται το ειδικό πλαίσιο, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και τυχόν περιορισμοί για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο καθεστώς «Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων» του άρθρου 37.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται καθορίζονται ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο καθεστώς «Πράσινη Μετάβαση – Περιβαλλοντική Αναβάθμιση Επιχειρήσεων» του άρθρου 44.

14. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του συναρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζεται το ειδικότερο πλαίσιο εφαρμογής του καθεστώτος «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση», στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησης επενδυτικών σχεδίων από το ΕΣΠΑ της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 σύμφωνα με το άρθρο 57.

15. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων και του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο καθεστώς «Έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία» κατά το άρθρο 64.

16. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύναται να καθορίζονται ειδικοί όροι, προϋποθέσεις, προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος, επενδυτικών σχεδίων στον τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, όπως ορίζεται στα στοιχεία 8 και 10 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ..

Η ως άνω κοινή υπουργική απόφαση ρυθμίζει αποκλειστικά τις περιπτώσεις, στις οποίες η ενίσχυση του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες του σχεδίου ή το μισθολογικό

κόστος των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και όχι: α) με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή β) όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς της περ. γ' της παρ. 3 του άρθρου 1 του Γ.Α.Κ..

17. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, δύνανται να υπάγονται σε καθεστώς ενισχύσεων του καθεστώτος «Αγροδιατροφή – Πρωτογενής Παραγωγή» και «Μεταποίηση γεωργικών προϊόντων – Αλιεία» είδη επενδυτικών σχεδίων στους τομείς:

αα. Της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, όπως προβλέπεται στον Κανονισμό 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 354), με την επιφύλαξη του Γ.Α.Κ. και του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1388/2014 (ΕΕ L 369) της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2014,

ββ. της γεωργίας, σύμφωνα με το στοιχείο 9 του άρθρου 2 Γ.Α.Κ..

Με όμοια απόφαση καθορίζονται οι προδιαγραφές, οι πρόσθετοι όροι, η νομική μορφή των ενισχυόμενων επιχειρήσεων, οι περιορισμοί και προϋποθέσεις, καθώς και κάθε σχετικό θέμα για την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια των τομέων αυτών.

18. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού, η οποία δεν δύνανται να τροποποιηθεί πριν την παρέλευση διετίας από την έκδοσή της, δύνανται να καθορίζονται περιοχές της επικράτειας οι οποίες παρουσιάζουν υπερσυγκέντρωση τουριστικής δραστηριότητας και οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του καθεστώτος «Ενίσχυση Τουριστικών Επενδύσεων» ή και από είδη ενισχύσεων της παρ. 1 του άρθρου 87.

19. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύνανται να καθορίζονται το είδος και η έκταση των έργων που εντάσσονται στο εκσυγχρονισμό ξενοδοχειακών μονάδων, ώστε ο εκσυγχρονισμός να θεωρείται ολοκληρωμένης μορφής, σύμφωνα με το άρθρο 90.

20. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύνανται να καθορίζονται το είδος και η έκταση των έργων που εντάσσονται στον εκσυγχρονισμό των τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings), ώστε ο εκσυγχρονισμός να θεωρείται ολοκληρωμένης μορφής, σύμφωνα με το άρθρο 90.

21. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού δύνανται να καθορίζονται οι προδιαγραφές και οι όροι που πρέπει να πληρούν επενδυτικά σχέδια του καθεστώτος «Εναλλακτικές Μορφές Τουρισμού» του άρθρου 97.

22. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Λ.Τ.Ε., καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα) βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι σύμφωνα με τον ν. 4449/2017 (Α' 171) κατά το άρθρο 120.

23. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων καθορίζονται ο τρόπος, οι κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων και η διαδικασία άσκησης του δειγματοληπτικού ελέγχου, τα όρια ελέγχου επενδύσεων για κάθε επιτροπή, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή του δειγματοληπτικού ελέγχου του άρθρου 120.

Άρθρο 130

Μεταβατικές διατάξεις

1. Επενδυτικά σχέδια τα οποία έχουν υπαχθεί στους ν. 4399/2016 (Α' 117), 3908/2011 (Α' 8), 3299/2004 (Α' 261), 2601/1998 (Α' 81) και 1892/1990 (Α' 101), εξακολουθούν να διέπονται από το ίδιο θεσμικό πλαίσιο.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των προβλεπόμενων διαδικασιών ελέγχου, ολοκλήρωσης, καταβολής ενισχύσεων και τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων των επενδυτικών σχεδίων των παραπάνω νόμων αξιοποιούνται, όπου απαιτείται, τα θεσμικά όργανα των αναπτυξιακών νόμων του Μέρους Γ' και τα οριζόμενα στις οικείες αυτών διατάξεις.

Αρμόδιοι φορείς τροποποιήσεων αποφάσεων υπαγωγής, ελέγχου, ολοκλήρωσης επενδύσεων, καταβολής ενισχύσεων και παρακολούθησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων είναι οι φορείς υποδοχής των αιτήσεων και έγκρισης των επενδυτικών σχεδίων.

2. Επενδυτικά σχέδια που έχουν υποβληθεί στα καθεστώτα ενισχύσεων του ν. 4399/2016 και για τα οποία δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις υπαγωγής ή απόρριψης μέχρι την 31^η Δεκεμβρίου 2021, εξετάζονται σύμφωνα με τον ν. 4399/2016 και το οικείο καθεστώς ενίσχυσης αυτού.

Στην περίπτωση που μετά την 1^η Ιανουαρίου 2022 εκδίδονται αποφάσεις υπαγωγής και μόνο εφόσον το ύψος ενίσχυσής τους υπερβαίνει τα όρια του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων 2022 - 2027 πραγματοποιείται η προσαρμογή στα νέα όρια.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υποβληθεί στη Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι κανονιστικές αποφάσεις που ισχύουν για την υλοποίησή τους και αφορούν στις διαδικασίες ελέγχου, ολοκλήρωσης και καταβολής των ενισχύσεων.

4. Εφαρμόζεται και για τον παρόντα η παρ. 35 του άρθρου 6 του ν. 2601/1998 (Α' 81) για τις προϋποθέσεις, τους περιορισμούς και τους όρους για την εφαρμογή των ενισχύσεων ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας σε περιπτώσεις αγοράς ή χρηματοδοτικής μίσθωσης καινούργιου, σύγχρονου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, η οποία διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 3299/2004 (Α' 261), την παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 3908/2011 (Α' 8) και την παρ. 4 του άρθρου 85 του ν. 4399/2016 (Α' 117).

5. Η υπ' αρ. 43965/30.11.1994 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Τουρισμού για τον καθορισμό του είδους και της έκτασης των επενδυτικών έργων που περιλαμβάνονται στις επενδύσεις εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των ξενοδοχειακών μονάδων, για την υπαγωγή τους στον ν. 1892/1990 (Β' 922), διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 90.

6. Η υπ' αρ. 58692/5.8.1998 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 870) για το είδος και έκταση των έργων, που πρέπει να περιλαμβάνονται στα επενδυτικά προγράμματα ή/και προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης εξοπλισμού για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings)

τάξης Γ' και ανώτερης για να θεωρείται ο εκσυγχρονισμός αυτός ως ολοκληρωμένης μορφής και να είναι δυνατή η εφαρμογή των ενισχύσεων του ν. 2601/1998, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση κοινής απόφασης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 90.

7α. Η υπ' αρ. 108621/17.10.2016 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3410), αναφορικά με τον καθορισμό ειδικών όρων, προϋποθέσεων, προδιαγραφών και περιορισμών για την υπαγωγή σε καθεστώς ενισχύσεων του ν. 4399/2016, επενδυτικών σχεδίων του τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, όπως αυτός ορίζεται στο σημείο 10 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής, αποκλειστικά για τις περιπτώσεις στις οποίες η ενίσχυση του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 71.

β. Η υπ' αρ. 129229/24.11.2017 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 4122) αναφορικά με τον καθορισμό των ειδών επενδυτικών σχεδίων του τομέα πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), που μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς ενισχύσεων του ν. 4399/2016 και των προδιαγραφών, πρόσθετων όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων, καθώς και κάθε σχετικού θέματος για την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια του τομέα αυτού, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 71.

γ. Η υπ' αρ. 86642/28.8.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3539), αναφορικά με τον καθορισμό των ειδών επενδυτικών σχεδίων του τομέα πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ), καθώς και των μεγάλων επιχειρήσεων, που μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς ενισχύσεων του ν. 4399/2016, για τα οποία το αιτούμενο ποσό ενίσχυσης σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ανά επενδυτικό σχέδιο και ανά επιχείρηση υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, και των προδιαγραφών, πρόσθετων όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων, καθώς και κάθε σχετικού θέματος για την παροχή των ενισχύσεων σε αυτά τα επενδυτικά σχέδια, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 71.

8. Η υπ' αρ. 135056/16.12.2016 κοινή απόφαση του Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 4155), αναφορικά με τον καθορισμό της διαδικασίας, των δικαιολογητικών και κάθε άλλης αναγκαίας ρύθμισης, για τη χορήγηση προκαταβολής για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον ν. 3908/2011, που σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 77 του ν. 4399/2016, εφαρμόζεται αναλογικά στον ν. 4399/2016 δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 83 του ν. 4582/2018 (Α' 208), διατηρείται σε ισχύ, μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 2α του αρ. 24.

9. Η απόφαση της παρ. 10 του άρθρου 19 έχει εφαρμογή και για τις επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στα καθεστώς ενισχύσεων του ν. 4399/2016, καθώς και των ν. 3908/2011, 3299/2004 και 2601/1998. Με την έκδοση της απόφασης αυτής καταργείται η υπ' αρ. 2106/31.1.2013 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών και Δικτύων (Β' 183).

10. Η υπ' αρ. 61239/15.6.2020 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β' 2471), αναφορικά με την εφαρμογή της ενίσχυσης φορολογικής απαλλαγής σε επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον ν. 4399/2016, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 24.

11. Η υπ' αρ. 76008/22.12.2014 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (Β' 3653) για τον έλεγχο της τήρησης μακροχρονίων υποχρεώσεων επιχειρήσεων των οποίων επενδυτικά σχέδια έχουν υπαχθεί στους επενδυτικούς νόμους εφαρμόζεται και για τον παρόντα μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 3 του άρθρου 26.

12. Η υπ' αρ. 47718/8.11.2011 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 2669) για τον καθορισμό της διαδικασίας και του τρόπου επέλευσης των συνεπειών για τις περιπτώσεις μη τήρησης των υποχρεώσεων (ως προς τις θέσεις απασχόλησης) των επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στον ν. 3299/2004, εφαρμόζεται και για τον παρόντα μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 9 του άρθρου 28.

13. Η περ. η της παρ. 1 του άρθρου 25 για την υποβολή έκθεσης ορκωτού ελεγκτή στα επενδυτικά σχέδια άνω των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ εφαρμόζεται και για τα επενδυτικά σχέδια των ν. 4399/2016, 3908/2011 και 3299/2004.

ΜΕΡΟΣ Ε΄ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ

Άρθρο 131 Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου και των Παραρτημάτων του αρχίζει με τη δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄
ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

1. Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος υπάγονται επενδυτικά σχέδια όλων των τομέων της οικονομίας, με την επιφύλαξη των παρ. 2, 3 και 4.

2. Δεν υπάγονται βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος νόμου επενδυτικά σχέδια:

α) Στον τομέα του χάλυβα, όπως ορίζεται στο στοιχείο 43 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, κατά κατηγορία,

β) στον τομέα των συνθετικών ινών, όπως ορίζεται στο στοιχείο 44 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, κατά κατηγορία,

γ) στον τομέα του άνθρακα, όπως ο άνθρακας ορίζεται στο στοιχείο 13 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, σχετικά με κρατικές ενισχύσεις προς τη βιομηχανία άνθρακα,

δ) στον τομέα της ναυπηγίας. Μπορεί με κοινή απόφαση των συναρμόδιων Υπουργών να προκηρυχθεί κατ' εξαίρεση καθεστώσ στον τομέα της ναυπηγίας, κατόπιν προηγούμενης έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

ε) στον τομέα παραγωγής, διανομής και υποδομών ενέργειας, με την επιφύλαξη της περ. α' της παρ. 4,

στ) στον τομέα μεταφορών (και της συναφούς υποδομής), όπως ορίζεται στο στοιχείο 45 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, κατά κατηγορία.

Β. Με βάση την «Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων – Κωδικ. Αριθμοί Δραστηριότητας 2008» [υπό στοιχεία 1100330/1954/ΔΜ/2008 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β` 2149) και Εγκ./Πολ. 1133/2008], και με την επιφύλαξη των άρθρων 52 έως 58:

-02- Δασοκομία και Υλοτομία.

-05- Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη.

-06- Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου.

-09.1- Υποστηρικτικές δραστηριότητες για την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου και

-09.90.11- Υποστηρικτικές υπηρεσίες για την εξαγωγή λιθάνθρακα και εν γένει όποια δραστηριότητα σχετίζεται με τον τομέα του άνθρακα και του χάλυβα.

-36- Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού εκτός των υπηρεσιών αφαλάτωσης θαλασσινού νερού αποκλειστικά με χρήση ΑΠΕ.

-41- Κατασκευές κτιρίων.

-42- Έργα πολιτικού μηχανικού.

-43- Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες.

-45- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών.

-46- Χονδρικό εμπόριο, με την επιφύλαξη της περ. ζ) της παρ. 4.

-47- Λιανικό εμπόριο.

-49- Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών.

-52- Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της περ. β) της παρ. 4.

-55- Καταλύματα, με την επιφύλαξη της περ. γ) της παρ. 4.

-56- Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης.

- 64- Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.
- 65- Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία.
- 66- Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες.
- 68- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, με την επιφύλαξη της περ. ι' της παρ. 4.
- 69- Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες.
- 70- Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων - δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης.
- 71- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών - τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις.
- 73- Διαφήμιση και έρευνα αγοράς.
- 75- Κτηνιατρικές δραστηριότητες.
- 77- Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης.
- 78- Δραστηριότητες απασχόλησης.
- 79- Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδίων και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες.
- 80- Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας.
- 81- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους.
- 82- Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις.
- 84- Δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση.
- 85- Εκπαίδευση.
- 86- Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας, εξαιρούμενων των επενδυτικών σχεδίων τουρισμού υγείας και ιατρικού τουρισμού και με την επιφύλαξη της περ. ε) της παρ. 4.
- 87- Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος, εξαιρούμενων των επενδυτικών σχεδίων τουρισμού υγείας και ιατρικού τουρισμού και με την επιφύλαξη της περ. ε) της παρ. 4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Τουρισμού και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις των υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων των ΚΑΔ -86- και -87-, καθώς και κάθε άλλο συναφές θέμα εφαρμογής τους.
- 88- Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος.
- 90- Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση.
- 91- Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της παρ. 3.
- 92- Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα.
- 93- Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας, με την επιφύλαξη της υποπερ. ζζ' της περ. γ' και της περ. στ) της παρ. 4.
- 94- Δραστηριότητες οργανώσεων.
- 95- Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης.
- 96- Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της υποπερ. ζζ' της περ. γ) και της περ. η) της παρ. 4.
- 97- Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού.
- 98- Δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν την παραγωγή μη διακριτών αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση.
- 99- Δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών και φορέων.

3. Στον μη υπαγόμενο στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος ΚΑΔ -91- κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι δραστηριότητες:

α. 91.01.11 (Υπηρεσίες βιβλιοθηκών),

β. 91.02 (Δραστηριότητες μουσείων).

4. Στους μη υπαγόμενους στον παρόντα νόμο τομείς της παρ. 2, ενισχύονται κατ' εξαίρεση τα παρακάτω επενδυτικά σχέδια:

α. Στον τομέα παραγωγής, διανομής και υποδομών ενέργειας, κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια:

αα) μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών εγκατεστημένης ισχύος μέχρι 15 MW, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 και τον ν. 3468/2006 (Α' 129), όπως εκάστοτε ισχύει,

αβ) μονάδων συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ, σύμφωνα με το άρθρο 40 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014,

αγ) υβριδικών σταθμών ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΔΝ) με εγγυημένη ισχύ μέχρι 5 MW, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014,

αδ) παραγωγής θερμότητας και ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014,

αε) ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, σύμφωνα με τον ν. 4342/2015 (Α' 143) όπως εκάστοτε ισχύει και το άρθρο 46 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014,

αστ) παραγωγής αειφόρων βιοκαυσίμων, τα οποία δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, καθώς και μετατροπής υφιστάμενων μονάδων παραγωγής βιοκαυσίμων βασιζόμενων σε εδώδιμα φυτά σε μονάδες παραγωγής αειφόρων βιοκαυσίμων, τα οποία δεν βασίζονται σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014.

β) Στον τομέα αποθήκευσης και υποστηρικτικών προς τη μεταφορά δραστηριοτήτων κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι κλάδοι:

βα) 52.1 (Αποθήκευση)

ββ) 52.22.11.05 [Υπηρεσίες τουριστικών λιμανιών (μαρίνων)],

βγ) 52.22.11.06 (Υπηρεσίες λειτουργίας υδατοδρομίων) και,

βδ) 52.29.19.03 [Υπηρεσίες μεταφοράς με διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού προς τρίτους (logistics)].

βε) 52.21.24.00 [Υπηρεσίες χώρων στάθμευσης] - Ενισχύονται κατ' εξαίρεση επενδυτικά σχέδια για την ίδρυση ή επέκταση δημόσιας χρήσης κλειστών σταθμών ιδιωτικής χρήσεως επιβατηγών αυτοκινήτων χωρητικότητας τουλάχιστον σαράντα (40) θέσεων, επιπλέον εκείνων που επιβάλλει ο εκάστοτε ισχύον Οικοδομικός Κανονισμός για την κάλυψη των μόνιμων αναγκών που προκύπτουν από τις χρήσεις του κτιρίου, εφόσον καταρτίζονται από επιχειρήσεις εκμετάλλευσης δημοσίας χρήσεως, υπέργειων ή υπόγειων σταθμών αυτοκινήτων.

γ) Στον τομέα του τουρισμού, κατ' εξαίρεση υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων επενδυτικά σχέδια:

γα) ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,

γβ) εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων, αφού παρέλθει πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της προηγούμενης επένδυσης εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής της μονάδας,

γγ) επέκτασης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους, με την προϋπόθεση ότι στο διάστημα διακοπής δεν έχει γίνει αλλαγή χρήσης του κτηρίου και ότι, μέσω της επέκτασης ή του εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής, αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,

γδ) ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής Τουριστικών Οργανωμένων Κατασκηνώσεων (camping), τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον τριών (3) αστέρων,

γε) ίδρυσης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων εντός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτηρίων, τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τουλάχιστον δύο (2) αστέρων,

γστ) σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014 (Α' 155), εκτός του μέρους αυτών που αφορά σε προς μεταβίβαση ή μακροχρόνια μίσθωση κτίρια και εγκαταστάσεις και με την προϋπόθεση ότι κατατίθενται ως ενιαία επενδυτικά σχέδια,

γζ) εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής {συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικοί λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού [μονάδες ιαματικής θεραπείας, κέντρα ιαματικού τουρισμού θερμαλισμού, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα αναζωογόνησης (spa)], κέντρα προπονητικού αθλητικού τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια, αυτοκινητοδρόμια}, όπως αυτές ορίζονται στον ν. 4276/2014,

γη) εγκαταστάσεων αγροτουρισμού ή οινοτουρισμού ή γεωτουρισμού.

γθ) ίδρυσης ξενώνων φιλοξενίας νέων, μόνο για το Καθεστώς Ενίσχυσης της Επιχειρηματικότητας Πολύ Μικρών και Μικρών Επιχειρήσεων.

γι) ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας (condo hotels), όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση ή η μακροχρόνια μίσθωση ενισχυόμενων τμημάτων αυτών λαμβάνει χώρα μετά τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του φορέα της επένδυσης, με την επιφύλαξη του άρθρου 21.

δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Τουρισμού και των συναρμόδιων Υπουργών, η οποία δεν μπορεί να τροποποιηθεί πριν την παρέλευση διετίας από την έκδοσή της, δύνανται να καθορίζονται περιοχές της Επικράτειας, οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής μιας ή περισσότερων υποπεριπτώσεων της περ. γ).

ε) Στον τομέα της ανθρώπινης υγείας και της κοινωνικής μέριμνας κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης, όπως αυτά καθορίζονται με το άρθρο 10 του ν. 2072/1992 (Α' 125), όπως εκάστοτε ισχύει, και επενδυτικά σχέδια για την παροχή Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ίδιου νόμου. Ομοίως κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια για την παροχή υπηρεσιών οίκων ευγηρίας - ΚΑΔ 87.30.11.01.

στ) Στον τομέα των αθλητικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων διασκέδασης και ψυχαγωγίας κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι κάτωθι κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ) του ΚΑΔ 93:

στα) 93.11.10.01 Υπηρεσίες γηπέδων (4x4, 5x5 κ.λπ.) ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρισης, αντισφαίρισης κ.λπ., και

στβ) 93.11.10.03 Υπηρεσίες κολυμβητηρίου (πισίνας).

ζ) Στον τομέα του χονδρικού εμπορίου κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια των Κ.Α.Δ. 46.71.12.05, 46.71.13.14 και 46.71.13.16 που υλοποιούνται στα νησιά, για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης. Ομοίως κατ' εξαίρεση ενισχύονται επενδυτικά σχέδια των ΚΑΔ 46.46 - Χονδρικό Εμπόριο Φαρμακευτικών Προϊόντων μόνο για τα καθεστώτα ενίσχυσεων: α) «Ψηφιακός και Τεχνολογικός Μετασχηματισμός επιχειρήσεων», β) «Πράσινη Μετάβαση», γ) «Νέο Επιχειρείν»,

- δ) «Έρευνα και Εφαρμοσμένη Καινοτομία», ε) «Μεταποίηση – Εφοδιαστική Αλυσίδα», στ) «Επιχειρηματική Εξωστρέφεια», ζ) «Μεγάλες Επενδύσεις, η) «Ευρωπαϊκές Αλυσίδες Αξίας»
- η) Στον τομέα των άλλων δραστηριοτήτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια των Κ.Α.Δ. 96.01.19.02: Υπηρεσίες Μηχανικών Πλυντηρίων και 96.01.13.01: Υπηρεσίες Σιδερωτηρίου Ρούχων.
- θ) Στον τομέα ενημέρωσης και επικοινωνίας ενισχύεται η δημιουργία μόνιμων εγκαταστάσεων «studios» για την παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο, τηλεοπτικών προγραμμάτων και ηχογραφήσεων.
- ι) Στον τομέα διαχείρισης ακίνητης περιουσίας κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια του Κ.Α.Δ. 68.32.13.00 για επιχειρήσεις ανάπτυξης και διαχείρισης Ο.Υ.Μ.Ε.Δ., υπό την προϋπόθεση ότι ασκούν διοίκηση και διαχείριση σε ένα μόνο Ο.Υ.Μ.Ε.Δ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β΄

ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

Το παρόν περιλαμβάνει τις δαπάνες που μπορούν να ενισχυθούν συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις.

1. Επενδυτικές δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜμΕ (άρθρο 18 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες αυτές αφορούν σε μελέτες και αμοιβές συμβούλων για επενδυτικά σχέδια νέων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και δεν μπορεί να αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ή περιοδικής δραστηριότητας, ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης.
2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.
3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ.

2. Δαπάνες εκκίνησης για τις νεοσύστατες και υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις (άρθρο 22 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες εκκίνησης αφορούν επενδυτικά σχέδια υπό ίδρυση ή νεοσύστατων πολύ μικρών και μικρών επιχειρήσεων.
2. Οι δαπάνες ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) του ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ. Για τις καινοτόμες μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις τα όρια αυτά διπλασιάζονται.

3. Δαπάνες για έργα έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 25 Γ.Α.Κ.),

1. Το ενισχυόμενο μέρος του έργου έρευνας και ανάπτυξης πρέπει να εμπίπτει πλήρως σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες, όπως αυτές ορίζονται στον ανωτέρω Κανονισμό: βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας.

Οι επιλέξιμες για ενίσχυση δαπάνες του έργου έρευνας και ανάπτυξης αφορούν συγκεκριμένη κατηγορία έρευνας και ανάπτυξης και είναι οι εξής:

α) Δαπάνες προσωπικού: ερευνητές, τεχνικοί και λοιπό υποστηρικτικό προσωπικό, εφόσον απασχολούνται αποκλειστικά στο έργο,

β) δαπάνες κτιρίων, οργάνων και εξοπλισμού, εφόσον και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Για τα κτίρια, τα όργανα και τον εξοπλισμό που δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές,

γ) δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο,

δ) πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου,

ε) δαπάνες για τη διεξαγωγή μελετών σκοπιμότητας.

2. Η ένταση της ενίσχυσης επί των επιλέξιμων δαπανών ανέρχεται σε ποσοστό έως πενήντα τοις εκατό (50%) για βιομηχανική έρευνα, είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για πειραματική ανάπτυξη και πενήντα τοις εκατό (50%) για μελέτες σκοπιμότητας. Η εταιρεία δεν μπορεί να λαμβάνει άλλη ενίσχυση για το ίδιο έργο έρευνας και ανάπτυξης.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

4. Δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ (άρθρο 28 Γ.Α.Κ.).

1. Αυτές εξειδικεύονται ως ακολούθως:

α. Δαπάνες για την απόκτηση, επικύρωση και προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού,

β. δαπάνες μισθοδοσίας προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες ανάπτυξης και καινοτομίας και αποσπάται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση, σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτό στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό (ως «απόσπαση» θεωρείται η προσωρινή απασχόληση προσωπικού από τη δικαιούχο ενίσχυσης με δικαίωμα του προσωπικού να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του),

γ. δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες (συμβουλευτικές υπηρεσίες, συνδρομή και επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και

της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, της χρήσης προτύπων και κανονισμών που τα εμπεριέχουν) και υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης με σκοπό την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών στον τομέα της καινοτομίας.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

5. Δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις (άρθρο 29 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες αυτές εξειδικεύονται ως ακολούθως:

α. Δαπάνες προσωπικού,

β. δαπάνες οργάνων, εξοπλισμού, κτιρίων και γηπέδων, για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται και με τον όρο ότι χρησιμοποιούνται για το έργο,

γ. δαπάνες για γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων,

δ. πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση του έργου.

Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις παρέχονται μόνο εφόσον αυτές οι επιχειρήσεις συνεργάζονται πραγματικά με ΜμΕ (ανάπτυξη κοινών επιχειρηματικών στρατηγικών ή διαχειριστικών δομών, παροχή κοινών υπηρεσιών ή υπηρεσιών για τη διευκόλυνση της συνεργασίας, συντονισμένες δραστηριότητες, όπως η έρευνα, η εμπορία, η υποστήριξη δικτύων και συνεργατικών σχηματισμών, η βελτίωση της προσβασιμότητας και της επικοινωνίας, η χρήση κοινών μέσων για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και των εμπορικών συναλλαγών με ΜμΕ) όσον αφορά την ενισχυόμενη δραστηριότητα και οι συνεργαζόμενες ΜμΕ καταβάλλουν βάσει παραστατικών το τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών επιλέξιμων δαπανών κατ' ελάχιστον.

Ως πραγματική ορίζεται η συνεργασία μεταξύ επιχειρήσεων από τις οποίες τουλάχιστον η μία είναι ΜμΕ και καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν φέρει άνω του 70% των επιλέξιμων δαπανών.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των επιλέξιμων δαπανών για τις μεγάλες επιχειρήσεις και το 50% των επιλέξιμων δαπανών για τις ΜμΕ.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

6. Επενδυτικές δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος (άρθρο 36 Γ.Α.Κ.).

1. Οι επενδυτικές δαπάνες αφορούν την υπέρβαση ενωσιακών προτύπων ή την αύξηση της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την υπέρβαση των εφαρμοστέων ενωσιακών προτύπων ή για την αύξηση του επιπέδου της προστασίας του περιβάλλοντος ελλείψει ενωσιακών προτύπων.

Οι δαπάνες αυτές καθορίζονται ως εξής:

α) Όταν το κόστος της επένδυσης για την προστασία του περιβάλλοντος μπορεί να προσδιοριστεί στο συνολικό επενδυτικό κόστος ως χωριστή επένδυση, αυτό το κόστος που σχετίζεται με την προστασία του περιβάλλοντος συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες.

β) Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, το κόστος της επένδυσης στην προστασία του περιβάλλοντος προσδιορίζεται με βάση παρόμοια, λιγότερη φιλική προς το περιβάλλον επένδυση που θα μπορούσε προφανώς να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση. Η διαφορά μεταξύ του κόστους των δύο επενδύσεων προσδιορίζει το κόστος που συνδέεται με την προστασία του περιβάλλοντος και συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες.

Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι επιλέξιμες.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το σαράντα τοις εκατό (40%) των επιλέξιμων δαπανών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι (20) εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις.

3. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ.

Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ.

7. Επενδυτικές δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 38 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης δεν συνιστούν επιλέξιμες δαπάνες. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις όταν οι βελτιώσεις πραγματοποιούνται με σκοπό να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με ενωσιακά πρότυπα, που έχουν ήδη εγκριθεί, έστω και αν δεν έχουν ακόμα τεθεί σε ισχύ.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) αυτών.

Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α΄ της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων και έως του ποσού των εκατό χιλιάδων (100.000) ευρώ.

8. Επενδυτικές δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από ΑΠΕ (άρθρο 40 Γ.Α.Κ.)

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται μόνο σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες σε εξοπλισμό που χρειάζεται η εγκατάσταση για να λειτουργήσει ως εγκατάσταση συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης, σε σύγκριση με συμβατικές εγκαταστάσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή θέρμανσης της ίδιας δυναμικότητας, ή οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες για την αναβάθμιση της απόδοσης, αν η υπάρχουσα εγκατάσταση έχει ήδη επιτύχει το όριο υψηλής απόδοσης. Στην περίπτωση σταθμών ηλεκτρικής ισχύος άνω του 1MW, επιλέξιμες δαπάνες θεωρούνται μόνο αυτές που αντιστοιχούν σε παραγωγή θερμότητας, η οποία αξιοποιείται για θέρμανση διεργασιών ή χώρων.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες, για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α΄ της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ΄ της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

9. Δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (άρθρο 41 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για αυτοπαραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγή θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ίδια χρήση, για επενδυτικά σχέδια παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από μικρά υδροηλεκτρικά έργα, για επενδυτικά σχέδια παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ, καθώς και για επενδυτικά σχέδια παραγωγής αιεφόρων βιοκαυσίμων τα οποία δεν είναι βασιζόμενα σε εδώδιμα φυτά και δεν υπόκεινται σε υποχρέωση εφοδιασμού ή ανάμειξης. Επιλέξιμες είναι οι

πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για την προώθηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εφόσον χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις. Ειδικά, για επενδυτικά σχέδια Υβριδικών Σταθμών ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά επιλέξιμες είναι οι δαπάνες του συστήματος αποθήκευσης, εφόσον χορηγούνται μόνο σε νέες εγκαταστάσεις. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι επιλέξιμες.

2. Η ένταση της ενίσχυσης ορίζεται σε ποσοστό:

α) Σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) των επιλέξιμων δαπανών, εάν οι δαπάνες υπολογίζονται ως εξής:
αα) Όταν το κόστος της επένδυσης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προσδιοριστεί ως χωριστή επένδυση ως προς το συνολικό επενδυτικό κόστος.

αβ) Όταν το κόστος της επένδυσης για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προσδιοριστεί με βάση παρόμοια, λιγότερο φιλική προς το περιβάλλον επένδυση, που θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς την ενίσχυση, η διαφορά αυτή μεταξύ του κόστους των δύο επενδύσεων προσδιορίζει το κόστος που συνδέεται με την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες,

β) τριάντα τοις εκατό (30%) των επιλέξιμων δαπανών, εάν υπολογίζονται ως εξής:

βα) Για μικρές εγκαταστάσεις που δεν μπορούν να συγκριθούν με παρόμοια λιγότερο φιλική προς το περιβάλλον επένδυση, δεδομένου ότι δεν υπάρχουν μονάδες παραγωγής περιορισμένου μεγέθους, το συνολικό κόστος της επένδυσης για την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ σύμφωνα με το ΧΠΕ.

3. Οι δαπάνες στις περιπτώσεις αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης για ιδία χρήση από ΑΠΕ ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

10. Δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης (άρθρο 46 ΓΑΚ).

1. Επιλέξιμες δαπάνες για τη μονάδα παραγωγής είναι οι πρόσθετες δαπάνες που απαιτούνται για την κατασκευή, την επέκταση και την ανακαίνιση μιας ή περισσότερων μονάδων παραγωγής θερμικής ενέργειας, ώστε να μπορέσουν να αποτελέσουν αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης, όπως αυτό προβλέπεται στο άρθρο 3 του ν. 4342/2015 (Α' 143), όπως εκάστοτε ισχύει, σε σύγκριση με μια συμβατική μονάδα παραγωγής. Η επένδυση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του συστήματος ενεργειακά αποδοτικής τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης. Επιλέξιμες δαπάνες για το δίκτυο διανομής είναι οι επενδυτικές δαπάνες.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης για τη μονάδα παραγωγής μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Το ποσό της ενίσχυσης για το δίκτυο διανομής δεν μπορεί να υπερβεί τη διαφορά μεταξύ των επιλέξιμων δαπανών και του κέρδους εκμετάλλευσης. Το κέρδος εκμετάλλευσης αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες εκ των προτέρων ή μέσω μηχανισμού ανάκτησης.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού είκοσι τοις εκατό (20%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

11. Δαπάνες για την αποκατάσταση μολυσμένων χώρων (άρθρο 45 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που απαιτούνται για τις εργασίες αποκατάστασης, μειωμένες κατά την αύξηση της αξίας του οικοπέδου. Στην περίπτωση της αποκατάστασης μολυσμένων χώρων, όλες οι δαπάνες στις οποίες υποβάλλεται μια επιχείρηση κατά την αποκατάσταση του χώρου της μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες επενδύσεις, ανεξαρτήτως του εάν είναι ή όχι δυνατή η εγγραφή των εν λόγω δαπανών στον ισολογισμό της ως πάγιων στοιχείων ενεργητικού.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται στο πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού πέντε τοις εκατό (5%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

12. Δαπάνες για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων (άρθρο 47 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που είναι απαραίτητες για να πραγματοποιηθεί μία επένδυση σε καλύτερες ή αποδοτικότερες δραστηριότητες ανακύκλωσης ή επαναχρησιμοποίησης σε σύγκριση με μία συμβατική μονάδα επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης ίδιας δυναμικότητας που θα κατασκευαζόταν ελλείψει ενίσχυσης. Τα προς επεξεργασία ανακυκλούμενα ή επαναχρησιμοποιούμενα υλικά σε άλλη περίπτωση θα απορρίπτονταν ή θα υφίσταντο επεξεργασία με τρόπο λιγότερο φιλικό προς το περιβάλλον. Δεν καλύπτονται ενισχύσεις για άλλες εργασίες ανάκτησης αποβλήτων πλην της ανακύκλωσης.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό τριάντα πέντε τοις εκατό (35%) αυτών. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης για τη μονάδα παραγωγής μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του

στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Οι ενισχύσεις για επενδύσεις που αφορούν στην ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση των αποβλήτων του ίδιου του δικαιούχου δεν απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού σαράντα τοις εκατό (40%) του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

13. Δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση (άρθρο 31 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν την αναβάθμιση των προσόντων (up-skilling) ή την επανεκπαίδευση (re-skilling) των εργαζομένων.

Ειδικότερα, είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

α) Δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευτών, για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευτές συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση,

β) λειτουργικές δαπάνες εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων που σχετίζονται άμεσα με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης, όπως έξοδα μετακίνησης, υλικά και εφόδια που σχετίζονται άμεσα με το έργο, αποσβέσεις των υλικοτεχνικών μέσων και του εξοπλισμού, στον βαθμό που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο επαγγελματικής κατάρτισης. Εξαιρούνται τα έξοδα διαμονής εκτός από τα ελάχιστα αναγκαία έξοδα διαμονής των εκπαιδευόμενων που είναι εργαζόμενοι με αναπηρία,

γ) δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών σε σχέση με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης,

δ) δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευόμενων και γενικές έμμεσες δαπάνες (διοικητικές δαπάνες, μισθώματα, γενικά έξοδα) για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξηθεί, μέχρι το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των επιλέξιμων δαπανών, ως εξής:

α) Κατά δέκα (10) εκατοστιαίες μονάδες, εάν η επαγγελματική κατάρτιση απευθύνεται σε εργαζομένους που είναι άτομα με ειδικές ανάγκες ή σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση,

β) κατά δέκα (10) εκατοστιαίες μονάδες, εάν η ενίσχυση χορηγείται σε μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι (20) εκατοστιαίες μονάδες εάν χορηγείται σε μικρές επιχειρήσεις.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

14. Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις (άρθρο 19 ΓΑΚ).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή μίας επιχείρησης σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών.

3. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό (10%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.

15. Ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση.

A. Εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για περίοδο δώδεκα (12) μηνών το πολύ από την πρόσληψη εργαζόμενου σε μειονεκτική θέση.

Στις περιπτώσεις που ο υπόψη εργαζόμενος τελεί σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για μέγιστη περίοδο είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την πρόσληψη. Όταν η πρόσληψη δεν αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων της οικείας επιχείρησης, σε σχέση με τον μέσο όρο του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε, η θέση ή οι θέσεις εργασίας πρέπει να έχουν μείνει κενές λόγω εθελοντικής αποχώρησης, αναπηρίας, συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας, εθελοντικής μείωσης του χρόνου εργασίας ή νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους και όχι λόγω κατάργησης των θέσεων εργασίας.

Εκτός από την περίπτωση νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, οι εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση δικαιούνται να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για την ελάχιστη περίοδο που προβλέπεται στην οικεία εθνική νομοθεσία περί συμβάσεων εργασίας ή στις ενδεχόμενες συλλογικές συμβάσεις του κράτους μέλους.

Εάν η περίοδος απασχόλησης είναι βραχύτερη των δώδεκα (12) μηνών, ή των εικοσιτεσσάρων (24) μηνών για εργαζομένους σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, η ενίσχυση μειώνεται κατ' αναλογία χρόνου.

Η ένταση της ενίσχυσης για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών.

B. Εργαζόμενοι με αναπηρία

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για κάθε δεδομένη περίοδο απασχόλησης του εργαζομένου με αναπηρία.

Όταν η πρόσληψη δεν αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων της οικείας επιχείρησης, σε σχέση με τον μέσο όρο του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε, η θέση ή οι θέσεις εργασίας πρέπει να έχουν μείνει κενές λόγω εθελοντικής αποχώρησης, αναπηρίας, συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας, εθελοντικής μείωσης του χρόνου εργασίας ή νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους και όχι λόγω κατάργησης των θέσεων εργασίας.

Εκτός από την περίπτωση νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, οι εργαζόμενοι με αναπηρία δικαιούνται να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για την ελάχιστη περίοδο που προβλέπεται στην οικεία εθνική νομοθεσία ή στις ενδεχόμενες συλλογικές συμβάσεις που είναι νομικά δεσμευτικές για την επιχείρηση και διέπουν τις συμβάσεις εργασίας.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των επιλέξιμων δαπανών.

Γ. Πρόσθετες δαπάνες απασχόλησης εργαζομένων με αναπηρία

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

α) Δαπάνες προσαρμογής του χώρου εργασίας,

β) δαπάνες απασχόλησης προσωπικού αποκλειστικά για τον χρόνο που διανύεται για την υποστήριξη των εργαζομένων με αναπηρία και επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού αυτού, προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι με αναπηρία,

γ) δαπάνες προσαρμογής ή αγοράς εξοπλισμού, ή αγοράς και επικύρωσης λογισμικού προς χρήση από εργαζομένους με αναπηρία, περιλαμβανομένων προσαρμοσμένων ή βοηθητικών τεχνολογικών διευκολύνσεων, οι οποίες προστίθενται σε εκείνες τις οποίες θα πραγματοποιούσε ο δικαιούχος εάν απασχολούσε εργαζομένους χωρίς αναπηρία,

δ) δαπάνες που συνδέονται άμεσα με τη μεταφορά των εργαζομένων με αναπηρία στον χώρο εργασίας και για δραστηριότητες που συνδέονται με την εργασία τους,

ε) μισθολογικό κόστος για τις ώρες που αφιερώνει στην αποκατάσταση ένας εργαζόμενος με αναπηρία,

στ) όταν ο δικαιούχος παρέχει προστατευόμενη απασχόληση, οι δαπάνες κατασκευής, εγκατάστασης ή εκσυγχρονισμού των μονάδων παραγωγής της συγκεκριμένης επιχείρησης, καθώς και οποιεσδήποτε δαπάνες διοίκησης και μεταφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι δαπάνες αυτές απορρέουν άμεσα από την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) των επιλέξιμων δαπανών.

Δ. Πρόσθετες δαπάνες απασχόλησης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες:

α) Απασχόλησης προσωπικού αποκλειστικά για τον χρόνο που διανύεται για την υποστήριξη των εργαζομένων σε μειονεκτική θέση, για περίοδο δώδεκα (12) μηνών το πολύ από την πρόσληψη εργαζομένου σε μειονεκτική θέση ή για περίοδο εικοσιτεσσάρων (24) μηνών το πολύ από την πρόσληψη εργαζομένου σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση,

β) επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού αυτού, προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση.

Η παρεχόμενη υποστήριξη συνίσταται σε μέτρα για την υποστήριξη της αυτονομίας και της προσαρμογής στο περιβάλλον εργασίας του εργαζομένου σε μειονεκτική θέση, στην παρουσία συνοδού του εργαζομένου στις κοινωνικές και διοικητικές διαδικασίες, στη διευκόλυνση της επικοινωνίας με τον επιχειρηματία και στη διαχείριση των συγκρούσεων.

γ) αντιστάθμισης πρόσθετων δαπανών που συνεπάγεται η απασχόληση εργαζομένων σε μειονεκτική θέση.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών. Οι δαπάνες όλων των άνω κατηγοριών ενισχύονται μέχρι ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους περιφερειακών ενισχύσεων.